NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa. Ont.
K1A 0N4

JAN 8 1979
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada ● Tel. 466-0951 Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h.-5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l. Tellimishinnad: Kanadas: 1 a. $24.00, 6 k. $13.00, 3 k. $8.50. USA-sse: 1 a. $26.00, 6 k. 14.00, 3 k. 9.00. Ülemeremaadesse: 1 a. $30.00, 6 k. $16.00, 3. k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $13.50, 6 k. $6.75. Kiri ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Lennupostilisa.. Ülemeremaadesse: 1. a. $23. 50, 6 k. $11.75.

Üksiknumber —.50c.

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $3.75, tekstis $3.50, kuulutuste küljel $3.25.

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

„OUR LIFE" — „MEIE ELU" — Estonian Weekly. Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 ● Tel. 466-0951

— ★ —

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum.

Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773

— ★ —

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas.

Asut. A. Weileri algatusel 1950.

Nr. 1 (1508) 1979 — NELJAPÄEVAL, 4. JAANUARIL — THURSDAY, JANUARY 4 — XXX aastakäik

ÜLE 700 VÕTTIS UUT AASTAT VASTU SUUREMATEL KOKKUTULEKUTEL

Heade soovidega tuhandetelt tuhandetele alustasid eestlased aastat 1979, mis tuli jatkuvate majanduslike murede ja üha suurenevate probleemidega maailmapoliitilisel taustal. Häid soove üteldi aastavahetuse kõnedes, isiklikke soove üle andes paljudel kodustel koosviibimistel ja suurematel kokkutulekutel, milledest Suur-Toronto piirkonnas osavõtjaid oli kokku üle 700.

Toronto Eesti Majas tantsis üle 300 „disco"-meeleoluliste valgusefektidega uude aastasse langevate õhupallide vihmas. Suurde saali, mille seinalt võttis külalisi vastu võimas „Head uut aastat 1979", oli kaetud lauad 360-le. Pääsmed lõppesid juba ammu. Väike saal oli jäetud noorte jaoks, kuid tänavu oli neid vähe. Keskmises saalis aga piirasid varsti pr. Purga ja tema abiliste poolt rikkalikult toiduga kaetud laudu rohked peolised. Nende hulgas Eesti Maja juhatus eesotsas esimehe Nikolai Valge ja tema perega täies koosseisus. Juhatusliikmed oma erakondadega — nende hulgas rõõmustaval kombel nooremat generatsiooni, keda oli ka näha tavalisest rohkem tantsupõrandal koos „hingelt noortega" V. Gustavsoni vieliikmelise orkestri hoogsatel helidel keerutamas. Meeldivaks üllatuseks astus lavale ooperilaulja Avo Kittask ja laskis kõlada populaarsetel tantsulugudel.

Ballikülalisi tervitas ja kõneles aastavahetusel A/S Toronto Eesti Maja esimees Nikolai Valge. Ta soovis kesköõl kõigile head uut aastat, nii siin kui Kodumaal ja meie ühiste soovide täitumist. Seejärele lauldi „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm...". Paukusid vahuviinapudelid ja kõlasid klaasid kokku. Süttisid heiginheit jad, juhtides valguskiiri saali keskel rippuvale peegli kildudega kaetud tiirlevale kerale, mis puistas liikuvaid valguslaike kuhjaga üle ruumi. Hetk hiljem langes tantsijatele laealust kattev võrgutäis õhupalle.

★

Toronto Eesti Selts korraldas oma esimese uue-aasta balli Mississauga restoranis „El Caribe", kus osavõtjaid oli 150. Aastavahetusel kõneles TES esimees V. Poolsaar ja lauldi hümni.

★

Eesti Korporatsioonide Liit korraldas uue-aasta balli Tartu College'i ruumes paarisaja osavõtjaga, kus külalisi tervitas EKL-i esimees Korp! Revelia senior S. Preem ja aastavahetusel kõneles juhatuse liige M. Pedel. Eeskavalises osas laulis sopran S. Preem.

ERNESAKSA KOOR USA-SSE

Dirigent Neeme Järvi juhatab Metropolitan Ooperis

NEW YORK (M. E.) — Kultuurivahendamise aktsioonides USA ja N. Liidu vahel oli juba uue aasta algul oodata USA-sse eesti tänapäeva silmapaistvamat dirigenti Neeme Järvit. Talle on nähtud ette juhatada külalisena New Yorgis Metropolitan Ooperi etendusil P. I. Tshaikovsky „Eugen Onegin" lavastust. N. Järvi on tõusnud rahvusvahelise kuulsusega dirigendiks ja ta on saanud tunnustava kriitikaga arvustusi ka Lääne-Euroopa maades esinemistel. Hiljuti esines ta silmapaistva tähelepanuga Soomes.

Kauem kui eelmist on valmistatud ette n.n. Ernesaksa meeskoori küllatulekut USA-sse. Koori ametlikuks nimeks on ENSV Riiklik Akadeemiline Meeskoor ja oma rahvapärasema nime on see saanud koori esimesest ja kauaaegsest juhatajast, helilooja Gustav Ernesaksa nime järgi. Akadeemiline meeskoor saabub USA-sse kavade kohaselt k.a. oktoobrikuu algul, jääb Ühendriikidesse kuuks ajaks ja annab kontserte vähemalt 14-mnes keskuses, peamiselt põhjapoolsetes kesk-osariikides aga ka Washingtonis D.C. ja viimasena New Yorgis. Koori kontsertmatka on tehniliselt ette valmistanud üks nooremapoolne muusikaprofessor — J. W. Williams Ohiost. Ta on pressi- ja muusikaringkonnis seletanud, et prof. G. Ernesaksaga on ta esmakordselt kohtunud 2 a. tagasi Michiganis ja hiljem okup. Eestis, 1977. a. suvel üldlaulupidul ning hiljem RAM USA kontsertmatka eeltööde puhul, kus ameeriklane on mitmel korral selleks sõitnud Moskva, Leningradi ja Tallinna. Ta on nüüd vormiline peamänedzher märgitud kontsertturneele.

Prof. Williams külastas enne jõule ka N. Y. Eesti Maja, kus tal oli kokkusaamine sama kontsertturnee küsimuste pinnalt mõnede meie kaasmaalastega. Ta on ühtlasi seletanud, et koor tuleb USA-sse 80-liikmelises koosseisus ja selle sõidu- ja ülalpidamise kulud olla 7500 dollarit päevas.

Asjast rohkem teadlikema eestlaste ringkonnis New Yorgis märgitakse, et Ernesaksa koori kontsertturnee kujuneb piltlikult kaheteraga mõõgaks, millest ühe küljega eestlaste kultuur, muusikaline tase ja mõneti isegi rahvuslik vastupanujõud leiab arvatavalt suurt imetlemist, samaaegselt mõõga teisepoolne tera taotleb lõigata propagandat punasele okupatsioonirezhiimile ja kaudselt ka 1980. a. olümpiaüritustele.

Ohios Wittenbergi kolledzhi muusikaprofessor J. Williams, kes on ka tuntud kuju ameerika koorijuhtide ülemaalises ühingus, olla fanaatiliselt asja taga. Ta enese seletusil muusikalistel põhjustel, sest eestlaste suur laulupidu massikoor ja hiljem akadeemiline meeskoor on teda vaimustanud, kusjuures ta seda koori peab parimaks maailmas.

Vastuvõtt konsuli juures

Uueaasta-päeval käisid E. V. aupeakonsul Ilmar Heinsoo ja Margot Heinsoo kodus head uut aastat soovimas organisatsioonide esindajad ja perekonna sõbrad. Külalisraamatusse kirjutasid oma nimed ligi sada.

Leo Karupää

ÜKSMEEL ROOTSIS NELJAKS AASTAKS

STOKHOLM (EPL) — Eesti Rahvusliku Koostöö Keskuse esimees Leo Karupää kommenteeris oma rühma valimisvõitu, kuna see oma 44 mandaadiga mängib juhtivat rolli Rootsi Eestlaste Esinduse järgmise mandaadiperioodi poliitika kujunemisel.

— Kommenteerides 1978. a. üldvalimisi võib rahuldusega väita — EESTLASE TERVE MÕISTUS VÕITIS. Eesti Rahvuslik Koostöö Keskuse, Eesti Vabadusliidu ja erapooletute tugev enamus uues Esinduskogus kindlustab eestlaskonna üksmeele Rootsis neljaks aastaks ja järgnevatel valimistel uute põlvkondade juuretulekuga veel markantsemalt kaugemate aastakümnete perspektiivis.

— Uue Esinduskoguga algab seega uus ajaperiood rootsi eestlaskonnale: koordineeritud koostöö alustamisega keskorganisatsioonide vahel konkreetsetes küsimustes, tööalade jaotamisega ja eriala inimeste koondamisega nende lahendamiseks kõikidest organisatsioonidest, ühiste esinemistega Rootsi ametasutuste ees jne. Selle koostöö taotlemisel sammub Esindus tulevikus eesrinnas, näidates algatusvõimet ja head tahet.

— Uue Esinduskogu enamus tagab, et noortetöö toimub tulevikus noorte oma isetegevuse alusel, olenemata kõrvalmõjudest, kusjuures noored ise kujundavad oma arusaamadele vastava töö- ja kultuurprogrammi, selle kujundab ja sisustab noorus ise. Koostöös ja abistades noori kasvatame eesti nooruse uueks Eesti vabaduse tõusuks.

— Uue Esinduskogu valimisega on loodud alused üksmeelse ja üheainsa Eesti Rahvuskongressi pidamiseks. Seda ootas rootsi- ja ülemaailmne eestlaskond. See lootus on nüüd täitunud.

— Ma loodan, et ka Rahvuslik Parempoolne Rühm ühineb Esinduskogus selle ühistööga eestlaskonna hüvanguks.

Uus TV-jaam annab saateaega ka eestlastele

Dan Ianuzzi, kes äsja sai mitmekeelse televisioonijaama loa, on arvestanud ka eestlastega. „Toronto Star'ile" antud jutuajamises ta ütles: „Osa meie mandaadist on teenida ka väiksemaid vähemusrahvuste gruppe nagu leedulased ja eestlased". CFMT (Canadas First Multilingual TV) alustab saadetega aasta pärast.

Mitmekeelelise TV-jaama luba taotlesid ka John Lombardi, kes omab mitmekeelelise raadiojaama ja Leon Kossar, kes korraldab Toronto Rahvusvahelist Karavani.

Dan Ianuzzi on esimese itaaliakeelse päevalehe „Corriere-Canadese" asutaja. Asudes taotlema TV-jaama luba, võttis ta ühenduse ka paari eestlasega. Eesti Kunstide Keskuse esindajad toetasid loaandmise menetluse ametlikul küsitlemisel Leon Kossarit.

Ü. E. KESKNÕUKOGULT VABA MAAILMA EESTLASTELE

Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu avaldab aastavahetuse puhul kõigi maade eestlastele ja nende organisatsioonidele tänu ning tunnustust sõbraliku ja tulemusterikka koostöö eest äsjalõppenud aastal ja soovib algavaks aastaks kaaseestlastele õnne igaühe isiklikus elus ning kordaminekut ühiskondlikus tegevuses.

Issanda Aasta 1978 saavutustega vaba maailma eesti elus ja vabadusvõitluses võime tänumeeles rahule jääda. Ülemaailmse Eesti Noorte Aasta tähtsamaid üritusi, skautlike noorte Maailmalaager Koguja II, mille kordaminekuks USA eestlased ja nende organisatsioonid andsid otsustava panuse, tõi vaba maailma eestlaste kõigist asumismaadest noori kokku Ameerikasse ja kinnitas nende rahvuslikku kokkukuuluvust.

Kahe tähtsa asumismaa, Rootsi ja Kanada eestlaskonnad viisid edukalt läbi oma esindusorganisatsioonide uute koosseisude valimised. Lääne-Saksamaal toimunud Euroopa maade eesti organisatsioonide esindajate konverents määras kindlaks rahvuspoliitilise tegevuse sihtjooni ja taktikat järgnevateks aastateks. Austraalia eestlaskond kroonis lõpulejõudva aasta mitmekülgset energilist tegevust tolle mandri eestlaste suursündmuse, detsembrikuu lõpupäevadel korraldatud Eesti Päevadega.

Vabadusvõitluse rinne laienes märkimisväärselt ja kandus maailmapoliitika areenile. Eestlaskond võttis Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu kaudu osa Ühinenud Rahvaste Organisatsioonile sihitud viie rahva aktsioonist Nõukogude Vene koloonialismi vastu, missuguses aktsioonis kolme Balti riigi — Eesti, Läti ja Leedu — kõrval esmakordselt olid osavõtjaiks tugevad Ukraina ja Valge-Vene rahvused.

Eesti ja vaba maailma eestlaskond oli Kesknõukogu kaudu esindatud kõigil tähtsamatel usuvabaduse, rahvaste enesemääramise õiguse ning inimõiguste konverentsidel Euroopa riikides. Samuti oli eestlaskond Kesknõukogu kaudu osanik kahe raamat-koguteose väljaandmises ikestatud rahvaste ja inimõiguste küsimuste alal — inglise keeles Toronto, Kanadas, ja saksa keeles Bernis, Shveitsis.

Algaval aastal ootab meid suur töö esmajoones 1980. a. Rootsis toimuvate III Ülemaailmsete Eesti Päevade ja III Ülemaailmse Eesti Rahvuskongressi ettevalmistamiseks. Samal ajab peab töö ning võitlus Eesti vabaduse taastamiseks jätkuma kindla otsustavuse ning kõikumatu usuga õiguse võidusse ja Eesti iseseisvuse taastulekusse.

Meil, vaba maailma eestlastel, on küllalt jõudu kõigi eestluse viljelemise ja rahvusliku vabadusvõitluse suurte ülesannetega toimetulekuks, kui me ainult meeles peame, et meie tegevusele ja hoiakule on suunatud ikestatud kodumaal asuvate eestlaste pilgud.

ALFRED J. ANDERSON
Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu esimees

UUS SEADUS EI VABASTA NÕUKOGUDE KODAKONDSUSEST

STOKHOLM — Nõukogude Liidu uus kodakondsuse seadus võeti vastu ülemnõukogu poolt ja avaldati ajalehtedes. Sellest selgub, et loodetud muudatusi nn. topeltkodakondsuse küsimustes ei ole tehtud. N. Liit ei aktsepteeri ka uue seaduse järele seda, et teised riigid annavad kodakondsuse isikutele, keda N. Liit ei ole vabastanud oma kodakondsusest. Sõnaselgelt üteldakse, et N. Liit ei tunnusta kahekordset kodakondsust. Need isikud, keda loeti Nõukogude kodanikeks vana seaduse järele, on seda ka uue seaduse järele.

Uus N. Liidu kodakondsuseseadus ei lahenda seega Baltikumist läände põgenenud eestlaste, lätlaste ja leedulaste kodakondsuse küsimust, kes on Rootsis ja mujal saanud vastava maa kodakondsuse, kuid keda N. Liit jätkuvalt loeb oma kodakondsusse kuuluvaiks koos nende järeletulevate põlvkondadega.

Teatavasti on Nõukogude võimud Rootsi taotlusi baltlaste Nõukogude kodakondsusest vabastamiseks venitanud pikemat aega seletusega, et „meil on uus kodakondsuse seadus tulemas, see võibolla lahendab need küsimused". Nüüd on see seadus vastu võetud ja kehtestub 1. juulil 1979 toomata mingeid muudatusi baltlastele.

Nagu see on N. Liidus alati olnud moes, rõhutab uus seadus, et see on „suur au olla Nõukogude kodanik". Kommenteerides märgitakse, et kodakondsus ei puuduta seda, kus kodanik elab: „kõik kodanikud kuuluvad Nõukogude rahvusse", mis rõhutab seda, et „N. Liit on ühtlane riik".

Ülemnõukogu presiidium on ka uues seaduses instantsiks, milline annab ja võib võtta kodakondsust. Määratakse, et neile kodanikele, kes ei ole täitnud oma kohustusi riigi vastu, ei võimaldata kodakondsusest lahkumist, samuti kui kodanikele, keda loetakse N. Liidu rezhiimile „julgeolekuriskideks".

Kütteõli ja bensiini hind tõuseb

Ottawa valitsus kasutab Iraani sündmusi, et kütteõli ja auto bensiini hinda tõsta, kuigi peaministrite konverentsil alles hiljuti lepiti kokku, et nende hindade tõstmine pidi toimuma alles eeloleval suvel. Kanada ei ole küll Iraani õlist sõltuv, sest Kanada ostis ainult 6% oma õlist Iraanist ja teised õlimaad on valmis oma õlimüüke Kanadale suurendama. Õli hind tõuseb nüüd juba 1. jaanuarist 1979. a.

Karmen Prii-Romanenko — Tõnu Kalam viiulikontsert 4. veebruaril

Arvo Horm:

Kodumaalt kaasatoodud varamu hakkab lõppema

STOKHOLM — Mida vaba eestlus praegu läbi elab, seda võiks nimetada kohanemiseks oma võimaluste ja ressursside raames, ütles Eesti Rahvusnõukogu büroojuhataja Arvo Horm organisatsiooni üldkogu aastakoosolekul.

Kui meie 35 aastat tagasi kodumaalt poliitiliste põgenikena lahkusime, siis tõime kaasa välismaale nii inimmaterjalide kui ka kogemuste osas olulised osad Eesti Vabariigist: suure osa likvideerimisest pääsenud poliitilisest juhtkonnast, kirjanikest, terved teaduskonnad Tartu ülikoolist 50% eesti agronoomidest jne. See kaasatoodud tohutu inimeste ja kogemuste varamu on meil võimaldanud 35. a. kestel arendada välismaal poliitilist ja kultuurilist aktiivsust paljudel aladel, mis oleks mõeldamatu tavaliselt 80 000 eesti kodaniku juures. Pagulusse tulles oli see suurelt osalt 50-aastaste generatsioon, mis nüüd hakkab kaduma. Edaspidi peame arvestama ainult oma jõududega ja selle aktiivsusega ja dünaamikaga, mida välismaades asuv eestlaskond ise oma järelkasvuga annab. Meie oleme praegu keset seda suurt ümberkohanemisprotsessi, mis võib tekitada raskusi ja kriisimeeleolusid, mida aga tuleb pidada samahästi normaalseks kui ka paratamatuks.

ERN on suutnud pensionileminekutega vabanenud töökohad täita, samal ajal endiste tööjõududega kokku leppinud tööülesannete osaliseks jätkamiseks. Kui arvestada ERN-i ja Arsenalsgatan 1 asuvaid teisi koostöölisi eesti ja balti organisatsioone, siis on Arsenalsgatan 1 tööjõudude arv peagu suurem kui kunagi varem. Organisatsioonid koos on muretsenud moodsaid kontorimasinaid ja isegi oma trükikoja komposeri kujul. Omame vist kõigist eesti organisatsioonidest vabas maailmas suurema ja efektiivsema tööbüroo, mille kapatsiteet trükiste, publikatsioonide ja ekspedeerimistööde alal on võrdlemisi suur. Arsenalsgatan 1 koostöötavate organisatsioonide aasta tulud-kulud lähenevad nüüd 1 milj.kroonile. ERN ja Balti Komitee büroo on abistanud ja teenendanud ligi 30 eesti, balti ja rootsi organisatsiooni.

USA konsulid Tallinnas

USA konsulid Leningradist külastasid jälle Tallinnat ja nad seletasid N. Eesti kommunistlikele võimumeestele, et need, kes protesteerivad selle vastu, et olümpiaad peetakse Moskvas ja purjevõitlused Tallinnas ei mängi USA-s mingit tähtsat osa.

Alzheeria kommunistlik diktaator suri

Alzheerias on oodata võitlust uue juhi koha pärast, sest senine diktaator Houari Boumedienne suri pärast seda kui ta oli olnud 40 päeva meelemärkuseta olekus. Ta valitses kommunistliku diktaatorina 13 aastat pärast seda, kui ta sõjaväelise mässu abil võttis võimu üle valitud presidendilt Ahmed Ben Bellilt. Alzheeria oli maaks, kus anti varjupaika lennukite küüditajaile ja teistele roimareile. Nüüd on oodata ägedat võimuvõitlust, sest tal puudub ametlik asetäitja.

UUENDAGE „MEIE ELU" TELLIMINE UUEKS AASTAKS.

PÕGENIK OSA INIMKONNAST

Ikka püsib silmade ees juutide laev Hitleri Saksamaalt, millel tuhanded otsisid pääsu hävingu eest. Liikudes maalt maale ja sadamast sadamasse, tõrjuti nad kõikjalt tagasi, kuni nad pidid oma sünnimaale tagasi pöörduma vastu terrorile ja surmale. Nüüd liiguvad sadanded laevad ja paadid Vietnami põgenikega ja kümned tuhanded neist otsivad pääsu punasest terrorist. Osa neist on vastu võetud naabermaadele, üks väike osa leiab peavarju USA-s ja Kanadas ja üks osa upub tormisel merel teekonnal igavikku.

Nende inimeste pärast kaotas USA lahinguis Vietkongi vastu 50.000 sõdurit, kuid kaotas ka kümmekond aastat kestnud lahingu ja tõmbus välja teatud lubadustega vallutatud maale ja rahvale nende julgeoleku küsimustes. Nüüd, kus julgeoleku puudumine on selge, vaikib USA targu ja vaikivad ka kõik teised, kelle südametunnistuse küsimuseks peaks olema inimkonna heaolu. Kuigi Vietnami sõda on lõppenud ammu, inimeste kannatused diktatuurirezhiimi all suurenevad üha.

Kuid üks asi on sõda ja teine asi on inimlikud küsimused. Meie ise oleme põgenikud terrori ja diktatuuri eest, kuigi oleme mitukümmend aastat nautinud vabadust ja inimõigusi demokraatlikes maades. Meenutame ainult, et Teine Maailmasõda tekitas miljoneid põgenikke paljudest maadest, kes otsisid olukorrast väljapääsu, eluaset ja eksistentsi ilma terrori ja ähvardusteta. Kuid rahvastiku sunnitud ümberpaigutumise protsess kestab üha, kui arvestada poliitilisi käärimisi ja surveid mujal. Lõuna-Aafrika maadest on toimunud valgete ümberpaigutusi asumaade likvideerumise tulemusel. Ja kui jätkuvat demokraatiate surved Rodeesiale ja Lõuna-Aafrikale, liiguvad sajadtuhanded valged sealt välja uute elupaikade otsinguil.

Kõik sundlahkujad leiavad raskusi ja vastupanu asukoha loovutamisel ja jatkavad endist eluviisi katkestanult, mõned lühemat või pikemat aega. Meenutame ainult Palestiina araablaste olukorda, kes on vaesuses ja ebasanitaarsetes oludes üles kasvatanud terve uue generatsiooni inimesi, ilma, et nende traagikas midagi muutunud oleks. Ainsaks valguseks põgenike küsimuses jääb Rootsi, kes põgenikud maale laskis, neid varustas, töökohad muretses, pani riigi kulul ja palgaga keelt õppima ja andis neile inimväärsed ja endaga võrdsed elutingimused. Võrratult vähem rahuldav oli USA ja Inglismaa hoolitsus oma UNRRA osalt korruptiivse aparatuuriga. Kanada on poliitilise põgeniku vastuvõtjana olnud vähem inimlik ja rohkem ärimehelik ja tema suuremaks teeneks on vaid sisserännu viisa andmine ja sedagi turukonjunktuuride seisukohalt lähtudes.

Kui on selge, et põgeniku institutsioon jääb ka tulevikus püsima, siis tohiks ka selge olla, et põgenike olukorra korraldus vajab süstemaatilist ja ettevalmistatud arusaamadel lahendust. Algatus tohiks tulla Liitunud Rahvaste Organisatsioonilt, kes peaks looma ulatusliku põgenike toetamise organisatsiooni, soetama lepped vastuvõtvate maadega immigratsiooniks, ümberasunud inimeste majutamise ja esialgse toetamise põhialused, hariduse saamise võimalused koolitöö jatkamiseks ja ümberõppimiseks ning lõpuks tervishoidlikud vajadused teistega ühisel alusel. Kuid L.R.O—U.N. on kujunenud ainult poliitiliseks propagandafoorumiks ja vähem inimõigusi arutlevaks ja organiseerivaks organisatsiooniks. Sellisena on ta paigaks, kust ka poliitiliste pagulaste olukorra lahendamine on küsitav.

Poliitilised põgenikud tekivad diktatuurimaades ja nende otsingute suund on demokraatlikud maad. Euroopa on üleasustatud, kuid hea tahtmise juures leiduks siin ruumi näiteks Hispaanias ja Portugalis. Hoopis avaramat ruumi on USA-s ja eriti Kanadas, kus tohutud maaalad on asustamata ning harimata ja ainult koormaks maksumaksjale, kes oma sissetulekutest peab hoolitsema mitmekesiste ühiskondlike-tehniliste-vajaduste eest. Ka Ladina-Ameerika maad, Argentiina ja Brasiilia suudaks mahutada rohkem inimesi oma loodusvarade ekspluateerimiseks ja heakorra loomiseks. Samuti on ruumi Austraalias, mis ei ole kaugeltki üleasustatud.

Kui nendel maadel on igal oma immigratsiooni poliitika, siis tundub, et põgenike osas puudub igasugune poliitika täiesti. Neil puudub geopoliitiline ja majandusliku potentsiaali territoriaalne kaart ja kavad, mida põgenikega teha. Siis puuduvad rahalised fondid, mis vajalikud põgenike inimväärse vastuvõtu, paigutuse, majutamise, koolitamise ja elustardiga. Kõik see, mis on senini toimunud Kanadas ja USA-s, on vaid ad hoc tegutsemine vajadusel, nagu näiteks Ungari põgenike ja nüüd Vietnami põgenike vastuvõtt siin.

Kuid ka demokraatlike maade, (USA ja Kanada) üldine mentaliteet on selline, et need, kes on siia asunud teistest varem, peavad end maa pärisperemeesteks ja iga juurdetulija on vaid sallitav, kui sedagi.

Poliitiline põgenik oma suurte hulkadega on ülemaailmses ulatuses kujunenud permanentseks mõisteks ja nähteks. Niikaua kuni maailmapoliitilised olukorrad kulgevad ühest kriisist teise, niikaua leidub ka poliitilisi kodutuid, kellele tuleb uus kodu anda. Sest maailm ei ole loodud ainult ühedele, vaid kõikidele inimestele, kes siin eksisteerivad ja seepärast jääb moraalseks imperatiiviks igale kodutule oma koduvõimalus anda. Rahuldavalt saab seda teha ainult ette ja läbimõeldult organiseeritult.

V.

TIIBKLAVERID — PIANIINOD

Petrof, Bluthner, Forster. j.t.

Uued ja renoveeritud.

Kitarrid, akordionid ja teised

MUUSIKARIISTAD

Parandus. Üürimine.

REMENY

house of music Ltd.

553 Queen St. W., Toronto 133, Ont

Tel. 363-1966

KES VALITSEB TULEVAL NÄDALAL IRAANIS?

Selle küsimuse juurde tuli nädala algul üks reporter Teheranis, kui ta andis ülevaate tekkinud olukorrast Iraanis. Seal on valitsusevastased demonstratsioonid ja streigid kujunenud igapäevaseiks nähteiks. Need on nõudnud vereohvreid, kahjustanud riigi majandust ja peagu lõpetanud maaõlitootmise. Valitsuse vastu on osa intelligentsist, tööliste ühingud ja muhameedlased. Valitsuse toetajateks on talupojad, sõjavägi ja politsei. Sellest on kujunenud olukord, kus tõesti on raske ennustada, kes nädala lõpul või järgmisel nädalal valitseb Iraanis.

Rahutuste põhjustajaiks said shahi ulatuslikud reformid, millega tema tahtis, alates 1964. a. teha Iraanist moodne tööstusriik, nagu Jaapan või Saksamaa. Ta riigistas suurmaapidamise ja jaotas maa talupoegade vahel. Ta asutas koole ja tõi maale kümned tuhanded teadlased, insenerid, oskustöölised ja tehnikud, et tööstust kiiremini arendada. Ta saatis isegi sõjaväeüksusi maale, et talupoegadele abiks olla uuenduste läbiviimisel.

See oli liiga palju vanadest traditsioonidest kinnipidavatele muhameedlastele. Nad hakkasid tegema kihutustööd Shahi ja tema reformide vastu. Muhameedlastega liitusid kiiresti vasakpoolsed radikalistid ja nende juhtimisel olevad tööliste unionid. Kihutustöö suunati ka välismaiste eriteadlaste vastu, kuna nendele makseti suhteliselt kõrgemat palka kui kohalikele jõududele. Tulemuseks on kõigi välismaalaste,, eriti ameeriklaste vihkamine ja nendevastaste demonstratsioonide korraldamine, mis on kujunenud otseseks rünnakuks mõnede isikute vastu. Kuni käesoleva ajani ei ole valitsuse vastased saanud oma valdusesse ühtegi suurlinna või maakonda. Sellepärast on varajane rääkida mässust või kodusõjast.

Kuigi valitsusevastased demonstratsioonid ja streigid on põhjustanud riigi majandusele suurt kahju, ei ole valitsus oma arvukat, hästi makstud ja varustatud sõjaväge kasutanud efektiivselt valitsusevastase kihutustöö ja streikide lõpetamiseks. Nähtavasti ei peeta seal sisemiselt olukorda tõsiseks ja shah koos oma abikaasaga ei kavatse maalt lahkuda.

Kas põhjusega või mitte peetakse olukorda Iraanis väga tõsiseks. Endine CIA direktor Helmsi arvates on Iraani rahutuste tekitajate taga Moskva agendid, kes eduga on suutnud kujundada venesõbralikud valitsused Afganistanis ja Irakis. Sama saavutamisega Iraanis. Vene mõju kasvaks tohutult Pärsia lahe ja India ookeani ruumis. Valitsuse vahetus Iraanis omab tohutult rohkem kui kohalikku tähtsust.

Vana aasta viimasel tunnil

Vana aasta viimast tundi
Lõpu poole veab,
Igaüks, nii noor kui vana
Aasta lõpuarvet peab.
Igal ühel tarvis tunda
Oma majapidamist,
Tulud-kulud kõrvu seada
Korraldada elamist.
Jõuluvanal pole muret
Kingid kõik on jagatud.
Pöialpoisid tema arved
Hästi ritta ajanud.
Peaministril halvem lugu
Naine jooksnud minema,
Nüüd ta ootab imetegu
Et võiks pukis püsida.
Kanada ei peagi arvet —
Quebec tahab lahkuda,
Riigikaitseks vanad relvad
Taeva Isa kaitse sa.
Kogu maailm segi aetud,
Tõusnud palju prohveteid.
Igaüks peab ennast õigeks
Teised käivad valeteid.
Ühel paraadiiski loodud —
Kremli tornis selle täht,
KGB peab piiril valvet
Väljapääs on sealt üks oht.
Neil ka mitmed asjad sassis.
Mehed hakkama ei saa.
Õnneks tuli naisi appi
Ehk saab asjust asja ka.
Sellepärast armas rahvas
Täitkem klaasid veiniga.
Joogem tervist täna õhtul
Eesti, Eesti ela Sa.

A. R.

AKTUAALSEL TEEMAL

PÕGENIKUD KEDA KEEGI EI TAHA

Üks aktuaalsemaid rahvusvahelisi küsimusi on põgenike probleem, kes pääsevad või aetakse välja neilt maadelt, mis lähevad või sunnitakse kommunismi haardesse. Põgenike küsimus peaks kuuluma Liitunud Rahvaste Organisatsiooni ülesannetesse, kuid praegune LRO on kommunistlikkude maade mõju all. LRO, Kirikute Maailmaliit ja suured demokraatiad USA, Kanada, Briti j.t. isegi ajavad ja toetavad poliitikat, mille tagajärjel paljud inimesed, kes on elanud oma kodumaadel sajandeid, peavad otsima omale uut kodupaika. Praegu ollakse hädas põgenikega Indo-Hiina ruumist, sest Kanada võttis ühelt selliselt põgenikelaevalt alles hiljuti vastu 600 põgenikku. Kuid nüüd kirjutatakse ja räägitakse, et 5000 põgenikku Vietnamist triivivad jälle merel, keda naabermaade politsei ajab ulgumerele tagasi. Kuid mis juhtub siis, kui Rodeesiast, Namibiast, Lõuna-Aafrikast, Iraanist ja lõpuks Taiwanist põgenikud ilmuvad vaba maailma riikide immigratsooni asutuste uste taha? Näib, et tänapäeva riigijuhid on pea kaotanud.

Senini suudeti põgenikke, kes olid sunnitud kommunistide haardesse sattuvatelt maadelt lahkuma kuidagi ära mahutada. Kanada võttis omal ajal suurel hulgal vastu põgenikke Ugandast, kui Idi Amin sellel maal valitsevaks kihiks muutunud India päritoluga rahva omalt maalt välja ajas. Kanada näitas ka erilist huvi eriti nende põgenike vastuvõtmisel, kes pärast kommunistlikku riigipöörde ebaõnnestumist olid sunnitud eriti Ladina Ameerika riikidest lahkuma.

Kuid nüüd valmistab palju tüli põgenike küsimus Indo-Hiina ruumist. Senini suudeti neid kuidagi ära mahutada. Naabermaad Indoneesia, Austraalia, Filipiinid jt. võtsid neid vastu. Tais leidsid varjupaika need põgenikud, kes pääsesid välja Kambodzast, Laosest ja Vietnamist. Kuid nüüd on suur põgenike arv muutumas neile maadele ülejõu käivaks. See valmistab sisemisi probleeme, sest ei soovita oma rahvastikku segada vietnamlastega.

Leitakse ka, et need, kes pääsevad suurtes hulkades välja Vietnamist ei ole poliitilised põgenikud senises mõistes. Need on inimesed keda praegused kommunistlikud võimud ajavad välja oma elukohtadest mitmetel põhjustel.

Kõige suurema grupi nende hulgas moodustavad Indo-Hiina ruumis, kuid eriti Vietnamis elavad hiinlased. Need elasid seal sajandeid, kuid nüüd on nad muutunud ebasoovitavaks elemendiks sellepärast, et kaks kommunistlikku suurvõimu N. Liit ja Hiina on omavahel tülis. Kommunistlik Vietnam on praegu Moskva kommunismi mõju piirkonnas ja hiinlased ei ole seal soovitud. Nad tegelesid seal peamiselt väikeärimeestena, pesumajade, sööklate pidajatena. Kommunistid võõrandasid nende ettevõtted ja ajasid nad oma kodudest välja. Neid loetakse ligi 2-le miljonile. Üks osa läheb Hiinamaale, kuid paljud on kommunismi vastased ja otsivad kodupaika demokraatlikkudes maades. Enamik neist on sellised inimesed, kes vajavad ühiskonna toetust. Naised mitmete väikelastega, vanad ja haiged. On päris selge, et sellised suured põgenikelaevad pääsevad merele ainult sealsete kommunistlikkude valitsuste loaga ehk vähemalt teadmisel. Võibolla on põgenikega üleujutamine nüüd üks kommunistide taktikaline võte. Tuleb oodata, mis tehakse nende 5000-de põgenikuga, mis praegu sealsetel meredel triivivad. Ühel laeval on tekkinud erilised raskused. Reisijad on laeva juhtimise kaptenilt üle võtnud. Toit, vesi ja arstimid on lõppenud.

Kuid uusi põgenikemasse on oodata paljudest maadest, kust nende senised elanikud praeguse maailmapoliitika tagajärjel peavad lahkuma. Uganda ja Angoola põgenikud on kuidagi ära mahutatud. Kuid Aafrika lõuna osas, Rodeesias, Namibias ja Lõuna-Aafrikas elab üle kolme miljoni valge ja kui senine surve neile maadele jätkub, siis peavad need samad mehed, kes toetavad praegust poliitikat neile ruumi tegema. Kuid sündmused Iraanis arenevad sellise kiirusega, et mitte ainult välismaalased, kes on põhjustanud praeguse pineva olukorra, vaid ka shahhi rezhiimi pooldajad on sunnitud sealt lahkuma. Nii nagu omal ajal tsaari pooldajad lahkusid Venemaalt. Kui see juhtub, siis on järg teiste Araabia monarhiate Saudi-Araabia jt. käes.

Kuna üheks tõukejõuks, et Iraanis sellised mässulised sündmused aset leidsid on USA president J. Carteri ühekülgne inimõiguste kampaania, siis on selle rakendamine annud ainult negatiivseid tagajärgi.

Olukord Taiwanis võib kujuneda väga keeruliseks. Taiwani tunnustamisega kommunistlikku Hiinale kuuluvaks on ilmne, et ühel päeval tuleb arvestada ka põgenikega Taiwanist. President J. Carteri sõnastuse järele tuleb Taiwani küsimus lahendada läbirääkimiste teel. See tähendaks ainult seda, et Taiwan peab kokku leppima ja laskma mandrilt kommunistid Taiwanis valitsema rahulikul teel. Nii nagu omal ajal Eesti kapituleerus kommunistidele Venemaalt ilma vastuhakkamiseta. See tähendab jälle suuri põgenike hulki. Milline maa peaks need vastu võtma? Kas USA?

Kuid mis juhtub siis, kui praegune raudne eesriie rebeneb, ehk Venemaal pääseb võimule selline kommunistlik kord, et need, kes kommunismi ei talu pääsevad sealt välja. Kui Helsingi kokkuleppeid Venemaa tunnustab ja liikumine üle riigi piiride läheb vabaks.

On aeg tulnud, kus suurtes demokraatlikes maades kodanikud peaks protesteerima valitsuste vastu, kes toetavad poliitikat, mille tõttu paljudelt maadelt, nagu Aafrika lõuna osast üks osa selle mandri elanikke peavad lahkuma. On tulnud aeg, et rahvas enam ei tohiks valida selliseid mehi parlamenti, nagu on praeguna Kanada välisminister Don Jamieson, kes toetab surve avaldamist praegustele Rodeesia, Namibia ja Lõuna-Aafrika valitsustele. Kuid ülim aeg oleks küsida Kirikute Maailmaliitu kuuluvatelt kirikujuhtidelt, miks kirikud on hakanud hävitama oma suguvendi neil maadel?

Igal juhul näib maailm muutuvat varsti kitsaks neile, kes pääsevad või aetakse välja suurte vaba maailma tobedate poliitikute rumaluse pärast oma kodupaikadest, et teha ruumi kommunistidele.

AJK

LUGEJA KIRJUTAB

„Meie Elu" avaldab meelsasti oma lugejate mõtteavaldusi — ka neid mis ei ühtu ajalehe seisukohtadega. Palume kirjutada kokkuvõtlikult ja lisada oma nimi ja aadress. Toimetus jätab endale õiguse lugejate kirju redigeerida ja lühendada ning mittesobivuse korral jätta avaldamata.

Gaidid tegid jõuluvorste

Sõitsin hommikul varakult ühe gaiditüdrukute kodusse. Mulle oli teatatud, et üks gaidsalk Põhjala Tütarde lipkonnast valmistab jõuluprojektina vorste. Pidid alustama hommikul vara, et täita tellimisi, mis neile nii oma kui ka sõprade perekondade poolt antud.

Köök oli tüdrukuid täis. Oli käimas verivorstide tegemine.

Tundsin end korraga väga uhkena. Terve salk oli kohal ja nagu kuulsin, oli töötatud juba paar tundi. Kõik paistsid tundvat oma tööd. Sama salk oli teinud vorste juba möödunud aastal ja eks kord õpitud asjad jää ju meelde. Pandi mindki kohe tööle.

Salgajuht oli peale möödunud aastast vorstide tegemist kirjutanud sellest oma kanada koolitöös. Sealt läks see jutt kohalikku ajalehte, tutvustades meie jõulukombeid ja toite. Õpetajatel oli see meeles ja tänavu tuldi küsima, et kas veel teete ja kas meile ka teete. Eks siis tehtigi. Selle asja nimi on vist rahvuspropaganda, sest vorstidega koos käib ka teadmine meie rahvast ja selle saatusest.

Hiljem kuulsin, et tüdrukud olid teinud jõuluvorste tublisti üle saja naela. Kuna tellimisi olevat olnud aga üle kahesaja, siis pidid nad kusagilt enne pühi ühe päeva veel „välja otsima", et kõiki tellimisi täita.

Vorstivalmistajad gaidid olid: Kristiina Valter, Pia Kiilaspea, Vivi Holmberg, Kadri Koop, Cindy Härm, Tuula Hopp, Karin Meipoom, Linda Paju ja Ellen Valter.

Tunnen suurt rõõmu, et tüdrukud on huvitatud esiemade oskustest ja tavadest. Meie gaidlus on tugeval rahvuslikul alusel, kui tüdrukud nii omaalgatuslikult tahavad õppida vanu tarkusi, sest keegi ei sundinud neid selleks.

Põhjala Tütarde lipkonnal saab edaspidi kindlasti olema kasu nende mitmekülgsete gaidide teadmistest ja ka nende ettevõtlikkusest.

Gaidjuht

Vancouveri vanad ja noored

Kui generatsioonide vahe toob mõtete erinevusi, siis on see loomulik. Aga kui erinevad mõtted lõhuvad perekonna — siis on see traagiline.

Terves maailmas on vanu ja noori eestlasi, kuid kusagil pole kujunenud vahekord nende vahel nii teravaks kui Vancouveris.

Näiteks töötasid noored sihilikult Vancouveri Eesti Seltsi 30-da aasta juubelipeo õnnestumise vastu, mis toimus 18. novembril, 1978. Kuigi nad alul olid lubanud mitte midagi korraldada enne seda ammu ette väljakuulutatud pidu — nad siiski panid toime endi „Kalevala" tantsupeo just 2 nädalat varem. Sellega tõmmates hulga külastajaid eemale aastapäeva peost, sest kõik ei suuda käia nii tihti pidudel, kuna just oli olnud ka veel laulukoori pidu 2 nädalat varem.

V.E.S. juhatus oli aga olnud suuremeelne ja andestanud neile ning varunud juubeli-peole isegi erilaua kaunistava tähisega: „Noorte laud — Teretulemast!" Ei ilmunud aga ainsatki noort peole! Väljaarvatud kaks täiskasvanud nooremat härrat koos oma perekonnaliikmetega. Üks väljaspoolt Vancouverit peole tulnud neiu ütles kohe uksest sisse tulles: „Palun juhatage mind noorte lauda." Peokorraldajail oli äärmiselt piinlik tunnistada, et „meil pole noori".

Küll aga oli näha noortejuhti piilumas tööriietuses peosaali ukse juures — võibolla kontrollimas kas ehk keegi noor siiski pole ilmunud peole keeluvastaselt — või lihtsalt uudishimust. Riietuse järele otsustades tal polnud kavatsust peost osa võtta — ja ei võtnudki.

Pidu aga õnnestus üle ootuste hästi. Ka noortest hüljatud lauad täitusid hilinenud tulijatega. Kuid kurva mulje jättis see noorte sihilik eemale jäämine siiski.

Mis on selle taga? Kes on huvitatud Vancouveri noorte lahutamisest vanemast põlvest ja seega meie rahvusgrupi nõrgendamisest? Kas ainult koolides ja ülikoolides levitatavad vasakpoolsed „ismid" — või tuleb suund ja surve hoopis välismaalt? Või okupeeritud kodumaalt?

Massiline külastustaud on viinud palju vancouverlasi Eestisse. Salaja ja hiilides — ning saabudes tagasi vaikivana kui sukk !Samuti käib Eestist palju külastajaid siin.

Noorte sihilik vastutöötamine iseoma põlvenemisele on väga ebaloomulik ja viljab ajupesule. Mis juhtus 900 usklikuga USA mõrvadraamas on näidanud kui kardetavad on igasugused „ismid".

Lõhe on tekkinud viimase 3-me aasta kestel — ja ka noored vaikivad kui sukk — kui esitad neile küsimuse — miks? Nad ei anna mingit seletust oma võõrduvale käitumisele. Arvake nüüd, kes oskab, mis toimub või kes juhib praegu eestlust — ja kuhu? Kas oleks keegi võimeline sellesse probleemi pisut selgust tooma?

Muresolija

Majanduselu

ONTARIO VALITSUS VALVAB TARBIJA ÕIGUSTE JÄRELE

Peagu miljon dollarit maksti tagasi äriliste ettevõtete poolt möödunud aastal neile tarbijaile keda nende poolt ostetud kaubad või teenindus ei rahuldanud, või polnud selle väärtusega kui pidi olema. Tarbijate kaitseseaduse alusel tühistati tuhandeid lepinguid. Enamikus aitas seda läbi viia „Consumers Service Bureau" kellel on Ontarios 7 bürood ja kes lahendas 17.000 kaebust eelmise aasta 10.000 asemel. Ontarios on kogu Kanada kohta kõige tihedam kontroll müüdavate esemete ja teeninduse üle.

Samuti kuulub selle büroo järelvalve alla juurdluste tegemine mis on seoses kaubandusega. Viimasel aastal toimetati 163 juurdlust. Juurdluste tulemustena tuli kohtus arutusele 395 nõudmist, millest 122 kuuluvad uue üüriseaduse rikkumise valdkonda.

Süüdistuste kasv tuleneś peamiselt kõvema kontrolli rakendamisest autoparanduse, tantsustuudiote, mööbliäride ja majade parandamise või juurdeehituse alal tegutsevate ettevõtete tegevuse üle.

Juurdlus ühe Windsoris asuva „Home Repair" ettevõtte tegevuse kohta, tõi 5 nõudmist, kuna leiti, et mõned tööd olid täiesti tegemata ja osa lõpetamata. Omanikule mõisteti 3 kuud vanglakaristust. Seadused on küllalt ranged kuna süüdimõistmisel on kuni $25.000 karistuse ülemääraks või 1 aasta vangistust ja $2000 rahas.

Kuid selle büroo tegevus ei hõlma ainult juurdluste toimetamist ja süüdistuste esitamist, vaid selle korraldada on ka lubade andmine ja majanduslik ning kutse eetika järelvalve teatud osas ärialal ja tööstuses! Sinna kuuluvad: kohtupriistavid, võlgu sissenõudvad bürood, laenubürood, hüpoteekide muretsemise alal töötavad firmad, automüügi kompaniid, ajakirjade müügi alal tegutsejad ja reisibürood

Möödunud aastal tehti parandus kondomiinium korterite ostu-müügi seaduses, mis peab kaitsma mõlema poole huvisid. Nimetatud seadus jõustus 1. juunil 1978.

Kuna senini kasutas iga autofirma isesugust müügilepingu vormi ja sõnastust, siis nüüdsest peale on kasutusel valtisuse poolt välja töötatud standardvorm, mis on palju lihtsam endisest. Sellest lepingust on võimalik aru saada ka isikul, kes õigusteaduslikku haridust pole saanud.

Samuti pööratakse nüüdsest peale rohkem tähelepanu autode roostekindlaks tegemise garantiide peale. Nüüdsest peale on rooste kindlaks tehtud autod „kaetud:: 5 aasta või 50.000 miili garantiiga. See on maksev siinvalmistatud, samuti ka sisseveetud masinate kohta.

Kõik eelpool nimetatud seadused on rakendatud nii ostja kui müüja kaitseks ja nende täitmist jälgitakse väga täpselt.

☆

Hiljuti lõpetati juurdlus, mis kestis ligemale 2 aastat. See toimus automaattransmissiooni parandamise ettevõtete kohta. Selgus suuremaid pettusi ja mitmeid vastava ala firmasid ootavad karistused.

Toronto päevaleht „Star" saatis oma reporteri autoga mille transmissioonile oli tehtud väike viga, mitmesse paranduskohta. Osad ja parandus, mille hind oli vastavate asjatundjate poolt kindlaks määratud, oli $12.00 ümber. Kui aga masin töökotta paranduseks viidi, selgus, et selle eest nõuti palju rohkem. Hinnad ei olnud ühtlased ja töötasu hindamise vahed väga suured. Selgus, et osal Kanadas töötavatel suurtel transmissiooni paranduse firmadel on juba mõnedes USA osariikides töötamine keelatud ja nende osakonnad suletud.

Lähemal ajal toimub see ka siin. Juurdluse tagajärgedest on selgunud, et eriti palju pettusi on toimunud Mr. Transmissioni ja AAMCO parandustöökodade poolt.

Ontario „Consumer and Commercial Relations" minister esines televisioonis ja raadios seletusega ja palub kõiki kellel on nii hindamise kui ka töõhinna suhtes parandustöökodadega arusaamatusi, telefoneerida 963-1111.

Hans Kivi

Kõikideks kindlustusteks

H. LATER & CO. LTD.

„Insurance"

1482 Bathurst St.,
Toronto, M5P 3H1
Tel.: 653-7815 ja 653-7816

Kiri Inglismaalt

„KGB KUTSUB EVET" — INGLISE KEELES

COVENTRY („Meie Elu" kaastööliselt) — Einar Sanden, Cardiffis elunev eesti kirjanik, on saatnud „Eesti Hääle" lugejatele ringkirja, milles ta muuseas kirjutab: „Nüüd ilmus teos „Boreas'e" kirjastusel inglise keeles — „KGB calling Eve". Raamatu trükitehniline kujundus ja välimus on ilmselt niivõrd õnnestunud, set Sir Isaac Pitmani ettevõte Bathis (üks suurimaid trükikodasid Inglismaal) peab seda raamatut üheks nägusamaks oma selle aasta produktsioonis.

3. novembril 1978 toimus Londonis pagulaspressi toimetajate koosolek, kus Inglismaa Eestlaste Ühingu esimees ja „Eesti Hääle" toimetaja Väino Pärtel selle teose kohta ms. märkis: „See tippkvaliteedilise välimusega raamat ilmutab ja selgitab kommunismi olemust ja eriti KGB võtteid meie rahvaste orjastamiseks ja õõnestustööks Lääne tsivilisatsiooni vastu. Ingliskeelses maailmas peab dokumentaalteos „KGB calling Eve" leidma oma aktuaalsuse ja põnevusega soovitud tähelepanu! „Ehkki raamatu ilmumisest eesti keeles on möödunud rida aastaid, pole raamatu temaatika kaotanud oma värskust, sest KGB tegevuskava lääneturistide osas pole muutunud. Pigemini on raamatu väärtus, tingituna turismi elavnemisest raudeesriide taha, üha kasvamas. Raamat on varustatud ka lühiülevaatega eestlaste ajaloost läbi sajandite, — see resümee on hädavajalik, kuna Läänes on Eesti üldiselt kui „terra incognita". „Raamatu kinkimisega inglise keelt kõnelevaile mitteeestlastele teete ühtlasi teene ka meie rahva tutvustamisele Läänes.

„Boreas" asutati Londonis 2. septembril 1939 ja kirjastuse eesmärgiks seati meie ilukirjanduse, kultuuri ja rahva tutvustamist Läänes. Pärast sõda ilmus rida vastavaid väärteoseid inglise keeles. Eranditult kõik väljaanded tõid kaasa majandusliku puudujäägi, mis kaeti kapten Evald Jakobsoni isiklikust kapitalist. Viimastel aastatel on alla kirjutanu jätkanud „Boreas'e" kirjastustegevust, kuid samuti eranditult majanduslikę puudujääkidega, mis muude resursside puudusel olen sunnitud katma oma taskust. Muide, kuna kirjastuskulud on viimastel aastatel mitmekordistunud, siis näiteks „KGB calling Eve" kirjastamisega seotud väljaminekud võrduvad juba peaaegu summaga, millega saaks mõnel pool maja ehitada."

★

Inglismaal, Bradfordis elunev Oskar Kriisa pühitses hiljuti oma 90-aastast sünnipäeva. — Juubilar sündis 19. novembril 1888. a. Tartumaal „Matsi" talu peremehe kuuenda lapsena.

Lõpetades Aru valla ministeeriumikooli, töötas isatalus kuni 20-ne aastaseks saamiseni. Et omada laiemaid teadmisi põllumajanduse alal, asus ta Abja Põllutöökooli abivalitseja kohale, töötades seal kuni mobiliseeriti Vene sõjaväkke, kuna I Maailmasõda nõudis järjest uusi aastakäike. Ta viibis väljaõppel Novgorodis, kust saadeti polk rindele. Tagalas sai teatavaks, et formeeritakse lätlaste rahvusväeosasid, kuhu ka eestlastel on võimalus üle minna, ja nii ka sai Oskar Kriisast Võnnu polgu mees, asukohaga Tartus.

Rindelt kaasatoodud haigus viis ta pikemaks ajaks haiglasse. Paranedes tunnistas arstlik komisjon teda rivituks.

Kohe, kui formeeriti 1. Eesti Polk, ilmus sinna ka O. Kriisa ning määrati kui rivitu polgu leivatööstusse.

Algas Vabadussõda, kui sõjameeste ridadesse ilmus ka Oskar Kriisa. Rivituna määrati teda Pääsküla vene vangide laagri kantseleisse asjaajajaks.

Vabadussõja lõppedes ja vabanedes sõjaväeteenistusest, sai juubilar vastavatud Tarbijate Ühingu ärijuhiks ja abiellus Võru neiu Edwig Kallasega. Abielust sündis kaks poega — Raimond ja Endel.

Hiljem tegutses juubilar ärimehena, pidades koos naisega riide- ja segakauplust Elvas. Teise Maailmasõja ajal purunes abielu ja lahutades naisest, ta andis äri viimasele, asudes ise Eesti Rahva Ühisabi teenistusse Tallinnas, töötades seal kuni 1944. a. septembris kodumaalt lahkumiseni. Pojad olid siis juba mõlemad rindemehed.

Järgnes D.P. staatus Saksamaal kõigi oma keeruliste kurvetega kuni 1947. a. Inglismaale saabumiseni. Inglismaal ta töötas põllutöölaagri administratsioonis, kus abiellus Ella Kadakaga. O. Kriisat külastab aegajalt Rootsis elunev poeg, kuna teine poegadest jäi Eestisse. O. Kriisa, olles Bradfordi Pensionäride Ühingu asutaja ja esimene esimees, valiti Ühingu auliikmeks. Ka on juubilar Sõjameeste Koondise kõige vanem auliige.

★

Lääneriigid on alati värisenud „kõikvõimsa" Venemaa ees, et Vene karu „poliitilises unes" mitte ärritada. Selline järjekordne lugu juhtus hiljuti Puna-Hiina kaubandusdelegatsiooniga, kes viibis novembris 10 päeva Inglismaal, eesotsas Hiina valitsuse peaministri abi Wang Chen'iga. Hiinlastel on kavatsus oma nn. 7-aasta majandusplaanis suurendada ostutehinguid Läänemaailmaga neljakordselt.

Punahiinlaste kaubandustehingud on peamiselt sõjapoliitilist laadi. Nende sõjaekspertidele meeldivad Inglismaa Harrier-tüüpi jet-lennukid. Hiinlastel on neid kavatsus osta 30—300 ulatuses. Selline sõjapoliitiline äritehing läheks neil maksma £10.000 miljonit. Raha, õieti välislaenu loodavad hiinlased saada ameeriklastelt ja neil on juba käimas läbirääkimised USA-s Chase Manhattan pangaga pika-aja krediitideks. Hiina tahab olla aastaks 2000 moodne tööstusriik.

Inglased, eesotsas sotsialistliku peaministri Jim Gallaghaniga kõhklevad nagu Buridani eesel kahe heinakuhja vahel. Ühelpool soovivad nõusolekut oma NATO-partneritelt — Ühendriigid, Saksamaa ja Prantsusmaa. Viimaste poolt on juba inglastele antud „roheline tuli". Teisi sõnu — NATO'l ei ole midagi sõjalennukite müügi vastu. Teisalt aga hr. Gallaghan kardab oma partei vasakpoolset tiiba, nn. Tribune-grupp, et sõjalennukite müügi-operatsiooniga mitte „solvata venelasi". — Sel puhul inglise konservatiivne „Daily Telegraph" kommenteerib ms.: „Kindlasti vene propaganda-organid ei väsi jahvatamast müügitehingu vastu. Loomulikult mõista Venemaa ei taha näha seda äritehingut, sest see suurendaks Hiina kaitsevõimsust. Harrier-lennukid on põhiliselt kaitse-relvad, sobides ideaalselt Hiina põhjapiirile, kus maastikutingimused konarlikud ja lennuvälju piisavalt. Ei ole põhjust, miks Venemaa peaks asetama veto Briti kabineti sellisele äritehingule." Vaene Neville Chamberlain — ta võib puhata rahus oma hauas. Lõpuks ta visiidid Berchtesgadenisse, Hitleri juurde olid ju ka „rahusäilitamise" huvides.

ARTO

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
Tel. (416) 466-1951
466-1502

MEIE ÄRIS ON SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS
VALIK LILLI erisündmusteks ja tähtpäevadeks.
Samuti käsitöö kinkeesemeid —
KULLASEPA, MEREVAIGU-, KERAAMIKA-, NAHA ja PUUNIKERDUSE alal.
Kõneldakse eesti, läti ja inglise keelt.

Austraalia kiri

EESTLASTE ASUNDUS THIRLMERES UFO VÕRGUSTIKUS?

Kohalikud eestlased sellest lugedes ütleksid — „ja siis", või nende lapsed „so what?" See uudis on ju nii vana, et kasvab juba paras sammalgi peal. Üle 10 aasta tagasi Pictoni gümnaasiumi füüsika õpetaja (UFO seltsi esimees) korraldas regulaarseid öiseid laagreid UFO-de liikumise jälgimiseks. Kohalikud ajalehed on alatasa toonud pilte UFO-de „maandumisel" — kõrvetatud rohu sööride kohta. Iga teine, kolmas eestlane on neid näinud, või jälle märganud mõistatuslikke huvitavaid valguseid, saadetud koerte pidevast haukumisest, nii et UFO on nagu vana alatine uudis, millest ei tehta isegi juttu.

Ülaltoodu on ainult põhjustanud pikem artikkel „Picton Post'is" kus too füüsikaõpetaja, Ron Gunn, nüüd olles lähedal oleva linna Camdeni gümnaasiumis, andis pikema ülevaate. Ka see on ühenduses hiljuti kaduma läinud lenduriga, kes teatas lennu kontrollijale, et tema lennukit jälgib UFO. Seepärast on omast kohast huvitav mida toob ette too õpetaja. Õpetaja Gunn, olles küünik UFO-de suhtes, muutis oma vaated kui üks tema õpilasi veenis teda tulla kohtamisele, kus on võimalik demonstreerida, et gravitatsiooni reeglid ei pea paika. Õpilase entusiasmist haaratuna läkski Gunn ühel öösel tolle õpilasega kaasa. Seal toimuski kohtumine lendkehaga mis reageeris õpilase taskulambi signaalidele. Ajajooksul on Gunn'ile teatatud üle 2000 UFO nägemist, millest peab 40% tõenäolikeks. Nendest silmapaistvamad, autode sõidud vastu puid. UFO-de valgustuse tõttu. Ühel abielupaaril pidi peaaegu laps sündima autos, kuna auto jäeti seisma ja asuti jälgima UFO-t üle 10 minuti. Samuti olevat regulaarselt jälgitud, kuidas UFO-d mängivat Sydney Mascoti lennuväljal maanduvate öiste lennukitega. Umbes sarnaselt kuidas Australia Willy wagtail (sabaliputaja) mängib varesega. Lendab ees, tõuseb üles, lendab taga, tõuseb üles. Ja siis ikka ja jälle sama manööver.

Gunn'i arvestuste ja kompuuterkalkulatsioonide järgi, UFO-t — sigari ja muna kujulised, ilmuvad vahelduva järjekindlusega iga 22,83 päeva järgi, igal 16-ndal aastas. Lennusuunaks on kindel võrgustik — Spaniard Hill (kus näidatakse punast valgust), Douglas Park — Maldon, Pheasant Nest, Tahmoor, Thirlmere, Buxton (kus antakse valget valgust). Sealt edasi kaob UFO Burragorang orgu — kus asub praegu Sydneyt peamine veega varustaja kõrgtamm. Kuid selle all asub huvitaval kombel seniste maavärisemiste — kolm korda viimase 30 aasta jooksul — keskpunkt. Ligipääsematult järsk org oli Austraalia ajaloo algpäevil valgete poolt võsaröövlite peidupaik, kuhu ei osatud politsei poolt teed.

Gunni andmete järgi viimasel ajal on UFO-de nägemise kohta teated tunduvalt vähenenud. Nii neid oli möödunud aastal ainult 25, kuigi üks viimaseid mainib juba „kohtumist" Douglas Park'is, vaevu 15 km. Thirlmerest.

Kuna eestlasi mujal maailmas on võib olla küsimusest huvitatud ja olles ise UFO-sid näinud, siis annan tolle seltsi aadress: Picton UFO Society, Box 22, Picton 2171, Australia. NSW.

EESTI KESKUS STOKHOLMIS SAAB UUE ÜMBRUSE

Stokholmi Eesti Maja kõrval on Stokholmi südalinnas Nybroplan'il asuv Arsenalsgatan 1 kujunenud teiseks suureks eesti ja balti keskuseks mitmete organisatsioonide ja arvukate büroodega. Stokholmi uue linnaplaani kohaselt saab kogu piirkond nüüd uue välimuse. ESTO-80 ajaks on restaureerimistööd lõpule viidud ja tänav muudetud jalutustänavaks. Uus allmaaraudteejaam valmib aga alles 1982.

Kogu lugu sai alguse lähedases Kungströdgården'is asuvatest vanadest ja hiiglaslikest jalakapuudest, mida linnahärrad mõned aastad tagasi tahtsid maha raiuda, et selle alla ehitada uus allmaaraudteejaam. Sellest tuli suur tüli ja pealinna miljöösõbrad ja noored okupeerisid kogu piirkonna ja isegi ööbisid väikestes telkides hiigelpuude okste vahel. „Jalakatesõda" sai otse rahvusvahelise kuulsuse ja Stokholmi linn taandus lahinguväljalt kaotajana. Allmaaraudteejaam otsustati nihutada Arsenalsgatanile ja siis tuli kogu piirkonna linnaplaan muuta.

PANGAPALEEDE TÄNAV

Kuningalossi, ooperihoone ja riigiteatri lähedane Arsenalsgatan oli 16. sajandil täis uhkeid aadlipaleesid. Arsenalsgatan 1 õuedel asusid kuni viimase ajani paleeomanike hobuste- ja tõllakuurid. Kogu piirkond põles maha 17. sajandil. 18. sajandil muutus tänav ja kogu piirkond Stokholmi finantskeskuseks. Siin asusid Aronowitschi pangafirma, Stokholmi hüpoteekpank, hiljem lisandus Enskilda Banken'i peahoone. Svenska Handelsbanken'i peahoone asub ka praegu siin, võttes pärast Sagerska palee ümberehitust oma alla terve kvartaali. Stokholmi suur eliitklubi Stora Sällskapet alustas siin tegevust 1870, jätkates seda ka praegu oma imposantsetes klubiruumides Tungelska palees. Arsenalsgatan 1 kuulus varem aadliperekonnale Dardel, kelle kunstnikust pojale ema ehitas torni ateljeega. Hiljem asusid hoones Rootsi ekspordiliit ja koolide peavalitsus. Maja oli siis juba linna valduses ja 1961. a. kolis siia Akeshovi losi tiibehitusest Eesti Rahvusnõukogu.

UUED FASSAADID

Vana linnaplaani kohaselt kuulusid suur osa Arsenalsgatan 1 vanu paleesid ja ehitusi mahalõhkumisele. Seetõttu need ka lagunesid. Hiljem muudeti siis see otsus ja nüüd on juba mõningaid aastaid kogu tänava ulatuses hoonete fassaade uuendatud ja maju restaureeritud. Arsenalsgatan 1 hoone õuepoolsed restaureerimistööd on juba lõpukorral. Tänavapoolseil fassaadidel kestab see 1979. a. suveni, kuna siin tulevad välisseinte sambad ja mitmet laadi ornamendid kõik oskuslikult parandada ja taastada. Praegu on Arsenalsgatan Stokholmi üks tihedama liiklusega ja vängemate autogaasidega tänav. Juba 1980 muudetakse tänav jalutustänavaks ilupuudega, lilledega, kohvikutega ja Stokholmi suurte antiikäridega. Handelsbanken'i peahoone vastu ehitatakse praegu uut büroohoonet Skand. Enskilda Banken'ile 300 töökohaga. Selle alla tuleb sissekäik Kungsträdgårdeni nimelisse allmaaraudteejaama.

SUUR EESTI JA BALTI KESKUS

Arsenalsgatan 1 (3. korrusel ca 600 ruutmeetrilise pinnaga) asuvad praegu järgmised organisatsioonid ja bürood: Eesti Rahvusnõukogu, ajaleht Teataja, Balti Komitee, Balti Arhiiv, Rootsi Vabadusliit ja Noorte Vabadusliit. Siit juhitakse ka WACL Rootsi osakonna ja Uue Teisipäevaklubi tegevust. Neist eraldi asub samal korral ka Balti Instituut oma ruumidega. Nende organisatsioonide juures on praegu rakendatud 15 täie või osalise tööajaga tööjõudu, neist 11 arhiivitööde alusel. Nende organisatsioonide tulud-kulud aastas ületavad 1 milj.krooni. ERN büroo teenendust ja koosolekuruume on pikemat aega kasutanud ca 30 eesti, balti ja rootsi organisatsiooni.

ESTO-80 ajal on Arsenalsgatan 1 Open House. Siin toimuvad välisvõitluse, publikatsioonide, samuti Balti Arhiivi näitused, samuti rida erikonverentse ja kokkutulekuid. 1979. a. alustavad organisatsioonid nende ürituste eeltöödega.

Kellest juttu:

SVEN HANSEN

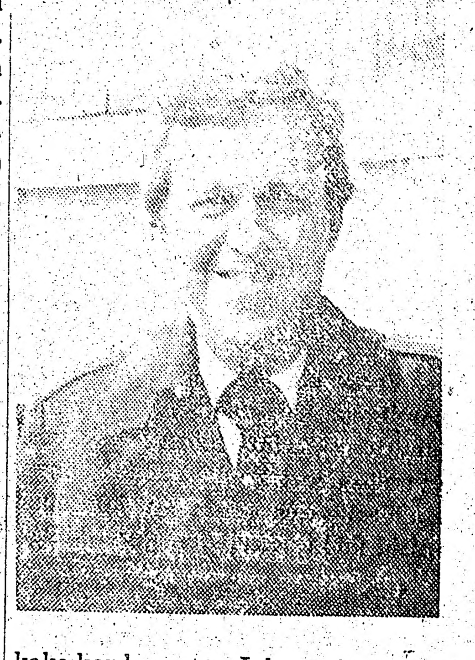

Torontos viibis skautmaster Sven Hansen Rootsist, et osa võtta Korp. Rotalia 65. juubelipidustustest ja nõu pidada Kanada Eesti skaudijuhtidega. Arutati Keskbüroo üleminekut Rootsi 1. jaanuaril ja Esto '80 kooskäiva Maailmalaagri küsimusi. Arvata võib ka, et Sven on järgmise Maailmalaagri juhiks Metsakodus. Ta on praegu selle laagri organiseerimise eeltööde juhiks, kuigi ta ise ütleb, et ametite jaotamine tuleb alles eeloleval kevadel. Tema ülesanne, eesti peaskaudina algab 1. jaanuarist 1979. Ta on olnud kõikide „Lend Läände" juhtkonnas ja ESTO '80 peakomitee liige skautide esindajana.

Skautide ringides ta on tuntud oma hüüdnimega „Tillu" ja väga paljud teist nime ei teagi. Tema kohta maksab täielikult vanarahva väljendus — „heal lapsel mitu nime!" Ta ei ole mitte ainult populaarne skaudijuht, vaid on väga tunnustatud ja respekteeritud eesti ühiskondliku elu tegelasi Stokholmist. Ta märkis, et ühiskondlik töö on isegi hakkanud tema leivatööd segama. Oma elukutselt on ta ehitusinsener ja töötab Rootsi teedevalitsuse juures osakonnajuhatajana. Ta ütleb, et on skaudivormi kandnud 32 aastat, sellest tööst on ta kõige rohkem rõõmu tundnud. Elab Eestile ja eestlusele. Töötades noortega, inimene ei lähe kunagi vanaks.

MAAILMALAAGER

Järgmine Maailmalaager toimub Metsakodus 28. juunist 6. juulini 1980. Lõplik koordineerimine ei ole veel lõpetatud. Otsused langetatakse kevadistel nõupäevadel. Laagri maksu on väga raske ennustada dollarites, sest ei oska rahade vahekordi ette arvata. Laagri suurust võib arvata 800—1000 osavõtja piirimaadel. ESTO '80 toob kindlasti palju rohkem osavõtjaid kui varasemad üritused. Viimane Maailmalaager Metsakodus kujunes noortele väga meeldivaks. Uusi maaalasid on juurde renditud. Arvame ja loodame, et Esto '80 kujuneb üheks suuremaks rahvuslikuks ürituseks, mis rootsi eestlased on korraldanud ütleb „Tillu". Teie julguse ja meie rahuga peaksime võimsa rahvusliku üritusega hakkama saama, nii Maailmalaagri kui Esto '80 pidustuste osas. Tulge, teeme ja näitame, millega eestlased on võimelised hakkama saama. Ööbimised Stokholmis perekondades saavad ainult kõnealla tulla sugulaste või tuttavate juures. Kellel seda võimalust ei ole, peab arvestama ühiselamutega. Eesti Päevad on juba selleks reservatsioonid teinud.

Eesti Päevade eeltööd veerevad väga kavakohaselt. Peakomitee koosneb juhatusest ja kolmest erisektsioonist. Igaüks valmistab ette oma osa. Peakomitee koosolek toimub kaks korda aastas. Juhatus käib väga tihti koos. Ruumide kinnipanemine nõuab suurt tööd. (Paljud kohad on juba kinni pandud 1983-daks aastaks). Mida lähemale jõuame Eesti Päevadele, seda suuremad raskused on ruumide saamisega. Meil on kõik juba kinni pandud, ütleb Tillu.

Rootsi eestlaskond suhtub väga positiivselt ja elab aktiivselt kaasa ettevalmistustele. Meie ei kahtle eestlaskonna toetuses. See üritus puudutab meid kõiki, kas elame Stokholmis, Torontos, New Yorkis, Austraalias või mujal. See on meie kõikide ühis üritus Eesti nimel. Siit mandrilt oodatakse osavõtjaid lennukitel Eesti Päevadele 5000—6000 piirides.

Sven Hansen arvab, et Rootsi valimiste tulemused lähemas tulevikus meie ürituste suunda ega sisu ei muuda.

PEASKAUT

Küsimusele, kus skautide lennuk peaks maanduma, Sven arvab, et kindlasti Arlandas ja peaksime kasutama SAS-ssi, et saada soodsamaid võimalusi. Laagrisse sõidaksime Arlandast bussidega ja sõit kestaks 5—6 tundi.

Oma juttu lõpetades, Sven ütleb, et ta õlgadele on langenud eesti peaskaudi ülesanded alates esimesest jaanuarist 1979. Valimised toimusid läinud kevadel ülemaailmselt kirjalikult ja uue Keskbüroo koosseis oleks järgmine: Peaskaudi abi — Rein Asu, sisesekretär — Lea Merits, välissekretär — Richard Norvell, majandus — Loui Mölder, õppeala — Eesro Paldrock. Sven avaldab täielikku tunnustust ja tänu eelmise Keskbüroo koosseisule, Jaan Lepp'ale ja tema meeskonnale. Tahavad Rootsis samas vaimus edasi töötada või veel rohkem teha rahvusvahelisel taustal eesti skautluse ja eesti olukorra tutvustamisel. Sven Hanseni positiivsest ja jõulisest suhtumisest kõikidesse probleemidesse jätab temast hea mulje ja annab täieliku usalduse tema tööle.

elna

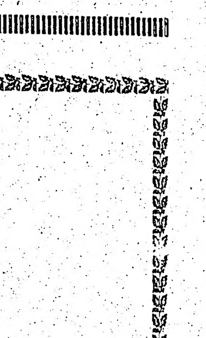

SOBIV KINK

HILJA TREUMUT ja
VIIVI PIIRISILD'i
ingliskeelne kokaraamat

"COOKING ESTONIAN STYLE"

Hind $10.00, pluss saatekulu.

Müügil „MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. —

„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas: 1 a. $24.00, 6 k. $13.00, 3 k. $8.50 USA-sse: 1 a. 26.00, 6 k. $14.00, 3 k. $9.00. Ülemeremaadesse: 1 a. $30.00, 6 k. $16.00, 3 k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $13.50, 6. k. $6.75. Kiri ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Lennupostilisa Ülemeremaadesse: 1 a. $23.50, 6 k. $11.75.

„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

Tellimiskupong:

Palun saatke minule „Meie Elu" .... kuuks.

Tellimisraha siinjuures ....
(Tshekiga, panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: ....

Postiaadress: ....

Kuupäev ....

....
(Allkiri)

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN
281 DANFORTH AVE. — Tel. 463-3331

Soome pagarisaadused — kardemonisaiad, struudelid, soome tordid, küpsised. Lihapirukad.

Soome rukkileib

EUROOPAMAITSELISED
JUUSTUD, KALAKONSERVID,
DELIKATESSID

Avatud teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7. Suvekuudel laup. 8.30—2. Esmaspäeval suletud.

Isiklikud Ettevõtted
TULUMAKSU LEHED
täidetakse vastutusega

KIWI Travel — Income Tax Agency

Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto
Tel. 466-4813

Ont. Gov. Reg.

TOIDUAINETETÖÖSTUSE GRIMM'S FOODS LÄBIKÄIK KASVANUD 2,5 MILJONILE DOLLARILE

Majandusklubi külaskäik edukasse tööstusesse mille presidendiks on Lembit Jänes

Perenaine, kes Dominioni kaubamajas tõstab ostukärusse „Booth" kaubamärgiga kalasaadusi, ei tea aimatagi, et neid toodab Suur-Toronto põhjapiiril toiduainetetööstus Grimm's Foods Limited, mille presidendiks ja peamänedzheriks on Lembit Jänes. Juba mõnda aega on selle ettevõtte erakordne edu olnud aga kõneaineks meie majandusmeestele, kes selles võisid nüüd veenduda äsjasel külaskäigul tööstusesse.

„Viis aastat tagasi kui siin viibisime, oli Grimm's Foods'i läbikäik 700 000 dollarit — 1977. aastal juba kaks ja pool miljonit, ütles Eesti Majandusklubi Kanadas esimees Alfons Pajuste enam kui kuuekümnelisele grupile, kes tegi ringkäigu tööstuses, mille põrandapind on 6000-delt ruutjalalt suurenenud 26.000-le.

KALAPLAADID

Alustati hiigelsuurest külmutusruumist kus hoitakse keskmiselt enam kui 200 000 naela toormaterjali — Kanada, Argentiina, Uruguai, Tshiili, Mehhiko ja Lõuna-Korea meresaadusi. Tursk, merikeel (sole), pollock, haddock, scallops, shrimp jõuab tööstusesse külmutatult. Kalaliha on pressitud plaatideks, mis sarnanevad marmorile. Need saetakse ribadeks ja siis omakorda tükkideks, mis kaetakse maitsestatud jahuseguga ja liiguvad lindil läbi keeva õli, mis küpsetab välispinna. Siis uuesti sügavkülmutusse, pakkidesse ja edasi suurmüügifirmadele. Nende kaudu poolvalmis tooted müüakse nii Kanadas kui USA-s.

Oma nime all Grimm's Foods Ltd. oma saadusi ei turusta. Tööstus töötab praegu kahes vahetuses ja rakendab üle 60 inimese — nende hulgas mitmed eestlased. Isa jälgedes sammuvad ka Lembit Jänese kaks poega, kes töötavad ettevõtte administratsioonis.

Millest see edu?

Kindlasti oskuste ja soodsa konjuktuuri kombinatsioon. Lembit Jänes alustas Tartu Ülikoolist saadud teadmistega, täiendas neid Rootsis ja lisas kogemused Kanada idarannikul kalatöötlemise alal. Ta on oma retseptidega tabanud tarbijate maitse, kelle hulk üha kasvab.

Kalatoidud on muutunud viimastel aastatel populaarseks nii restoranides kui kodude toidulaual. Kiirteenindus sööklad on omakorda suurendanud nõudmist poolvalmis toodetele.

Kuigi kala on kallis jõuavad lihahinnad järele. Pealegi on immigrandid toonud kaasa suurema huvi kalatoitude vastu. Kui kümmekond aastat tagasi Kanadas kala tarbimine oli aastas umbes 12 naela elaniku kohta, siis 1977. a. oli see juba 16 naela.

KALA JATKUB

Äsja Lembit Jänes käis Monacos esimesel rahvusvahelisel kalanduskonverentsil, kus kõneldi maailma kalavarudest, mis ei ole ammendamatud, kuid siiski piisab veel kauaks ajaks kui hakatakse kasutama senini alahinnatud kalaliike. Otsingul on kogu aja ka Lembit Jänes, kelle reisid ulatuvad mitmesse maailmajakku sobiva toormaterjali saamiseks oma tööstuse produktidele millede järgi nõudmine üha suureneb.

TORONTO LINN ABISTAMISE PROGRAMM VANEMATELE PENSIONÄRIDELE MAKSUDE ALAL 1979 AASTAL

(AINULT KODUDE OMANIKELE TORONTO LINNAS)

Vanematele kodude omanikele majandusliku abi andmiseks on City Council volitanud City Treasurer'i lubada elamute omanikele 100 dollari suurust maksusoodustust 1979. aasta maksude arvel sellistele kinnisvaradele, millede omanikud vastavad järgmisele kvalifikatsioonile:

KVALIFIKATSIOONIKS PEAB OMANIK VÕI TEMA ABIKAASA OLEMA:

A. 65 aastat vana või vanem 31. märtsil 1979, mis on viimaseks sooviavalduse sisseandmise tähtpäevaks.

B. Peab saama igakuiset GARANTEERITUD SISSETULEKU LISANDIT, mis antakse Old Age Security Act'i (Canada) alusel.

C. Elama kinnisvaras, millele on määratud omavalitsuse maksud ja

D. Peab olema olnud pidevalt Toronto linnas mitte vähem kui viis aastat hinnatud kinnisvara omanik enne 31. märtsi 1979. aastal.

Kui te kvalifitseerite sellele abile ning ei ole veel saanud sooviavalduse formulari, siis palutakse helistada CITY CLERK'S OFFICE'isse 367-7036 ning teile saadetakse välja sooviavalduse formular.

Sooviavaldus selle abi saamiseks tuleb esitada igal aastal. See soodustus, kui see garanteeritakse, on otsene toetus linna poolt ning ei võimalda mingisugust tagantjärele maksu. Lähema informatsiooni ja abi saamiseks tuleb helistada 367-7036.

ROY V. HENDERSON,
City Clerk.

SOOVIAVALDUS TULEB SISSE ANDA KÕIGE HILJEM 31. MÄRTSIL, 1979

Prohvetid

Õpetaja Andres Taul kõneleb kolmapäeval, 10. jaanuaril Tartu College'is teemal: „Prohvetid, nende isiksuse müsteerium ja originaalne panus Jumala mõtte arendamisel." Ettekanne on peamiselt Iisraeli prohvetitest keda ei saa võrrelda Egiptuse prohvetitega, kuna prohvet seal tähendas peamiselt preestri seisust. Keeleliselt seisukohalt sõna „prohvet" ei ole päris selge. Kas see tähendab kedagi, kes „kõneleb välja" või kedagi kes „kõneleb ette" — s.o. ennustab tulevikku? Prohvetid kuulutasid tavaliselt halbu uudiseid, vahetevahel ka häid ja mõnikord olid lihtsalt ilmateadete toojad. Mida prohvet räägib on rohkem kui teab tavaline inimene.

Loeng prohvetitest algab kl. 7.30 õ.

LONDON

Londonis, Ont. peeti jõuluõhtu Eesti Seltsi ja koguduse Abistamistoimkonna ühisel korraldusel pühapäeval, 17. detsembril. Õhtu algas ühislauluga „Nüüd kallid jõulupühad käes", mille järele täienduskooli õpilased esitasid Helle Reikmani poolt koostatud jõuluainelise ettekande „Jõulutunne".

Jõuluvana töötoas ootasid mänguasjad jõuluvana tulekut, kes neid viiks lastele jõulurõõmuks. Mängukaru (Kadri Reikman) unistas, et ta saaks mõne mudilase kaisus jõuluõhtul uinuda. Tinasõdur (Toomas Reikman) aga kartis, et ta võib mõne paha poisi kätte sattuda, kes ta mundrilt kisub nööbid ja teeb uhke mütsi mustaks. Kiikhobune (Peeter Terri) mõtles ainult enesele ja ei tahtnud üldse töötoast lahkuda. Isegi nukk (Astrid Terri) arvas, et tema on mängimiseks liiga ilus ja lapsed on nii hoolimatud. Üheskoos otsustati jätta lapsed sellel jõulul kingitusteta ja pidada jõuluõhtu jõuluvana töötoas. Igaüks tutvustas end lauluga ja ühiselt lauldi mitu jõululaulu. Siis aga saabus ülem-päkapikk (Melonie Purres) teatades, et jõuluvana istub juba saanis ja aeg on teele asuda. Mänguasjad hakkasid oma teos kahtlema. Neil tekkis kahju lastest. „Südames on rahutus", ütles kiikhobune, „sest puudub jõulutunne". „Küünlasära pole kaugeltki nii soe ja ilus kui rõõm laste silmis," lausus tinasõdur ohates. Üheskoos otsustati ka sellel jõulul viia lastele jõulurõõmu, et kõigil oleks südames soe tunne — jõulutunne, mis südant paitab, kui oled teistele rõõmu valmistanud.

Sisukas ettekanne lõppes lauluga „Tasa, tasa, jõulukellad kajavad". Klaverisaatjana tegutses Vivian Terri.

Järgnevalt ütles õpetaja E. Lootsma palvuse ja siis lauldi ühislaulu „Oh sa õnnistav". Saabuv jõuluvana paistis ka laste laulust nakatunud olevat, sest ta sisenes lauluga ning tõmbas ka koosolejad enadga kaasa laulma. Lastele jagati kingikotikesi ja õpetajaid Helle Reikman'i ning Valdek Lenk'i tänati kinnise ümbrikuga.

Järgnes koosviibimine kohvilauas, kus perenaised serveerisid ka sooje jõuluvorste.

UUE AASTA TERVITUSTEGA MONTREALIST...

Ma tean, et meie lehtede leidmine postikastist on rõõmus silmapilk alati, ükskõik kui hilinenult nad ka ei saabu ja kui hilinenult nad ka ei kõla. Ometi mu uue-aasta sooviks oleks, et meie lehtede kirjasaatjatel ja kaastöölistel ja reporteritel ja kohapealsetel toimetajatel oleks kasutada ja toimetustes olemas sellised computer-taolised seadeldised nagu „teletyper" näiteks; et meie lehed ilmuks iga päev — vältides sõnumite hilinemist omakorda; ja et meie lehed jõuaks pärale mingisugusel „special home-delivery" viisil, et me ei pruugiks sõltuda tänapäeva ajast-ja-arust-läinud postiteenistusest. Nii et meie kirjasaatjatel, kaastöölistel ja reporteritel oleks veidi mõnusam enesetunne ja ameti-uhkus. Ma tean, need on võimatud soovid, kuid ma panen need paberile sellegi pärast. Olgu siis ainult vabanduseks ja selgituseks, kui ka alljärgnevad read kõlavad jälle veidi hilinenult. Kuid kui ka hilinenult veidi — head uut aastat Montrealist!

☆

Mõnus on reporteerida, et pühad meie grupi hulgas Montrealis möödusid vanas kodus vaimus ja meeleolus.

Pühad, nagu jõulud ja uus aasta, toovad teadagi alati kokku suuremad ringid perekondi ja sõpru kaugemate distantside takka. Nii ka Montreal sedapuhkugi. Olenevalt siin valitsevast poliitilisest olukorrast — suur osa pühadeaegsest jutuajamisest ja vestlusest külalistega siin keerles paratamatult olukorra ja tulevikuväljavaadete ümber Montrealis ja Quebecis. Ühel reporteril on peagu võimatu leida üldist pilti ja teha ühist kokkuvõtet nendest meeleoludest ja arusaamistest, kuid minu, ainult isikliku mulje järele, otsustades enamik Montreali eestlasi ei näe silmapiiril maailma lõppu. Oo jah — Montrealist on inimesi lahkunud ja eestlasi nende hulgas. Ometi ei ole Montrealist lahkunud kõik. Ei mitte kõik inglased ega mitte kõik sakslased ega itaallased ega poolakad ega ungarlased ega lätlased. Ja mitte kõik eestlased kaugeltki mitte. Ilmeka tunnistuse sellest andsid jõulud ja jõulu-jumalateenistused Montreali etniliste rahvusgruppide kirikutes, kus märgati eriti rohkearvulist ja meeleolukat osavõttu. Montreali Eesti Jaani koguduse jõulu-laupäeva teenistused tõid kokku samad kirikutäied nagu alati, ja perekondlikud jõulu-kokkutulekud eesti kodudes olid sama pidulikud ja külalisrohked nagu alati. Meie jõulukombed ja traditsioonid elavad ja kestavad ning meie noored kannavad neid südamlikult edasi. Liigutav oli kuulda õpetaja Heino Laaneotsa teadaannet jõulu-jumalateenistusel tema tänavuse leerilaste grupi ja nendega koos ühe Rootsi külalise jõulutervituste viimisest nendele Montreali eestlastele, kes haiguse või mõne muu põhjuse tõttu ei olnud võimelised veetma jõulusid koos teistega. Marika Paul, Karen Must, Krista-Ülle Leitham, Linda-Kai Lestal, Linda-Ann Kukk, Carol Piibe, Allan-Ivar Langvee ja Rootsi külaline Reet Kotkas — saadetuna nende „autojuhtidest" Mark Teose, Andres Aadoson, Ain Vaus, Toomas Altosaar, Heino Altosaar, Voldemar Niilend ja Eduard Leetmaa, olid külastanud ühtekokku 85 kaasmaalast Montrealis. Hilisemal jõuluõhtu teenistusel õpetaja Laaneots oma jõulukõnes apelleeris Montreali eestlaspere poole südamliku üleskutsega Eesti Kodu loomiseks Montrealis. Tõstes Montreali eestlaspere esile eriliselt hormoonilise rahvusgrupina, õpetaja Laaneots avaldas optimismi selle jõulude meeleolus ja vaimus alustatud mõtte teokssaamises. Sellel jõulu-jumalateenistusel, kus kirikus kippus ruumist puudu tulevat, kaunistas meeleolu Montreali Segakoor K. Raudsepa juhatusel.

Montreali eesti täienduskooli noorte jõuluõhtu pühade eel kandis omakorda edasi kõiki meie jõulutraditsioone. Arvukas grupp noori pakkus oma ettekannetes meeleoluka pildi nende annetest ja talendist. Eriti silmapaistev oli seekord muusikale osutatud tähelepanu. Isegi traditsioonilised jõuluvanale kingituste vastuvõtmisel öeldud salmid olid suuremas osas asendatud muusikaliste ettekannetega klaveril, viiulil või akordeonil. Kõik noored üheskoos — Tarmo Ainsaar, Mait Ainsaar, Krista Kadai, John Kadai, Henry Kannelmäe, Jaan Kukk, Leino Ole, Christian Paabo, Eric Paabo, Mark Piibe, Toomas Puhvel, Allan Sutt, Karin Tae, Mari Tae, Mihkel Tae ja Heiki Viita esinesid samuti jõulukoorina. Õpetaja Heino Laaneots jutustas noortele oma jõulumälestustest ja ütles jõulupalve, Toomas Puhvel luges jõuluevangeeliumi. Jõulukingituste osaliseks sai noortega koos nende õpetajad Mari Aser, Heino Laaneots, Mai-Lill Nortman, Hilja Teose, Helle Vaus ja Ains Vaus — pooled nendest noored, kes ise olid täienduskooli õpilased mitte just kaua aega tagasi.

☆

Teatavaks uhkuseks meile Montrealis oli ühe meie tuntud hääle kõla õige mitmel puhul Montreali raadiojaamade jõulusaadetes. Nimelt intervjueeriti meie noorema põlvkonna akadeemikut, McGill'i ülikooli inglise keele fakulteedi professorit dr. Martin Puhvelit CBC Montreali raadiosaadetes 19. ja 22. detsembril, CJAD poolt 20. detsembril ja CJFM saates jõulupüha õhtupoolikul jõulutraditsioonide teemal. Martin Puhvel on võitnud enesele laialdase tähelepanu folkloristi ja medievalistina (keskaja teadus) ja 1979. aastal on oodata tema ühe selle-alalise raamatu ilmumist. Ta on mitmel korral varem esinenud Montreali TV ja raadiosaadetes teistel puhkudel, viimati eriti seoses Halloween traditsioonide teemal. Tema intensiivne esinemine ja tema ilmne teadmiste tagapõhi on alati pakkunud meeldivat kuulamist.

☆

Nende ridade kirjutamisel seisvad Montreali tegevuskalendris veel ees Jõulupuu Lättemäel ja Jaani koguduse jõulu-koosviibimine. Lättemäe tähtpäevaks ilmajaam ennustab uut lumetormi, mis võib seda traditsioonilist sündmust segada. Varajasem jõulupüha lumetorm andis Montrealile kodumaise jõuluriiu ja Montreali ümbruskonna suusamägedele võimaluse reporteerida suusatamisolukorda harvajuhtuva „Excellent" hinnanguga. Ja teadagi Montreali eesti suusahuviliste pere kasutab seda olukorda täie rõõmuga. Eriti, kui õige paljudel jõulude ja uue aasta periood oli töölt vaba. Montreali Eesti Seltsile oli saabunud järelepärimine Torontost ühise suusanädalalõpu korraldamiseks kusagil Montreali ümbruskonna suusatamiskeskuses. Kuid nii meelitav, kui ettepanek ka polnud, Montreali Eesti Seltsil oli võimata seda mõtet sedapuhku edasi kanda, kuna kõik suusatamistsentrumitega seotud hotellid on ette reserveeritud juba oktoobrikuust saadik. Plaanitseme seda kokkutulekut varakult järgmiseks talveks! Vahepeal oli Montrealis suusakülalisi Torontost eraviisiliselt ja näib, et külalised nautisid erakordseid suusatamistingimusi kõige oma innuga.

Talv teadagi võib tähendada midagi täiesti erinevat erinevatele inimestele. Need, keda suusatamine pole suutnud võluda, teadagi naudivad, kui nad pääsevad talve ja lume küüsist lõunamerede randadele. Nagu Miami näiteks, või Hawaii või Hispaania. Ja neid ei ole mitte just vähe meiegi hulgas Montrealis. Kui lubate — ma ometi eelistaks suusamägesid ja murdmaaradasid siin. Omastkohast on kuidagi rahustav teada ja kogeda, et meile kõikidele siin maailmas on erinevaid lõbusid ja meelelahutusi jagada ja valida. Eriti ilmekalt paistis see silma mõni aasta tagasi, kui asusime Montreali lennujaamas grupi Montreali suusatajatega teele Banffi. Selles lennukis, mis viis meid alul Torontosse, olid poole reisijatest ilmselt teel Miami — otsustades nende riietuse ja golfivarustuse järele. Nii, kuidas need kaks gruppi inimesi üksteist vaatlesid ja tunnistasid, tundus, et mõlemad neist pidasid üksteist mõnelt teiselt planeedilt saabunuks! Ometi — head puhkust ja rohkesti lõbu Miamis Sylvile, Vellile, Teedule ja Hermanile ja kõikidele teistele. Ning Hilmale ja Arnole Hispaania randadel!

Henn Arvo

TOETASID EKN TEGEVUST

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas rahvuslikku tegevust on käesoleval tegevusaastal, oktoobrist kuni 20. detsembrini 1978. a. oma panusega toetanud alljärgnevad kaasmaalased:

Enn Aarend, A. Aasma, H. Aavik abikaasaga, Therese Adler, M. Aer, Kalju Akkerta abikaasaga, Maia Alaots, Ervin ja Armilda Aleve, A. Altosaar, Heino Altosaar, B. Alvet, Milvi Amolins, Friedrich Anderson abikaasaga, Adu Anelin, Aado ja Hilja Annus, J. Anton, Ida Areneem, Nikolai Arget, Endel Aarro, S. Marianne Artna, Aino Asor, Alfred Atka, J. Auksi, P. Auksi, Hilja Aun, Rosalie Aus, Helene ja Voldemar Avarlaid, J. Avi.

Maria Berendson, Anita Betzen, Kersti Biro, Gertrude Blum, Evald Blumberg.

Meta Dambe, W. Donald.

F. Edur, Manivald Eelnurme, Hilda Eerme, Eesti Abistamiskomitee Kanadas, Eesti Organisatsioonide Liit Läänerannikul, Eesti Selts Kitcheneris, Sven Ehvert abikaasaga, Johann Eilau, Joosep Eistrat, Jüri Elken, B. Epner, Mati Epner, August Erikson, Voldemar Ernesaks, Karin Eschholz, Estoprint Ltd., Triinu Estra.

Maret Frost.

H. Grossberg, R. Gutbach.

Johannes Haar, Ants ja Helmi Haljasmaa, Hamiltoni Eesti Selts, Elsa Hansen, Ida Hansmann, A. Havi, Aleksander Hein, Verner Heinar, E. ja I. Heinmaa, Kalju Helenurm, Elmar Hermann, Tarmo Heyduck, Raivo Hiielo, A. Himma, Marie Hindre, Jaan Hion, Silver ja Livia Holmberg, Erik Hoppe, Erik Hääl, H. Höövel, August Hütt.

Endel Igarik, Erich ja Irene Ilmas, Ella Ilmjärv, Adele Ilves, H. Ilves, Albert ja Ellen Irs, Kaarel Irs.

H. ja E. Jaaguste, W. ja E. Jaaku, A. Jaanimägi, J. Jaek, E. ja L. Jakobson, J. Jakobson, Eerik Joasaare, M. Joasaare, A. Johanson, A. Jomm, Ella Jostman, Juhan Juhanson, Liis Juske, Priit Juurand, Bernhard Jõe, Kalju Jõgi, Enno Järve, E. Järvis, Gustav ja Aurelie Jürgens, Alfred Jürma, Hans Jürman.

Dagmar Kaasik, Leonhard Kahro abikaasaga, Asta Kaigas, Jenny Kako, V. Kalam-Ground, L. Kallas, A. Kallasmaa, O. Kallassaar, Erik Kalmet, Edgar Kalvik, Viiu Kanep, Kristjan Kangro, K. Kangur, Leo Kann, Igor Kapsi, Leida Karin, Endel Karmo, Arnold Karu, August Karu, Heinrich ja Fanny Karu, Karl Karuks, D. ja M. Kase, Mihkel Kase, E. Kasepõld, Alfred Kask, Leonida Kask, Julius Kass, Peeter Kass, Olev Kaunismaa, Aime Kaur, K. Kaur, H. Kesker, Aleksei Kesküla, Arnold Kesküla, Nelly Kess, Joosep Kiik, Leena Kiil, L. Kiima, K. Kilu, Edgar Kink, Herbert Kirves, Adele Kittask, Avo Kittask, Niina Kivi, Jaak Kivik, O. Kivioja, John Kivirähk, A. E. Kivistik, Avo Klaas, J. Klaas, Jaan Klaas, Juhan Klaas, J. Klaassen, Vaike Knuut, John Koha, Richard ja Selma Kollina, Walter Kongats, A. ja H. Kontus, Jaan Konze, L. Koobas, L. Koost, M. Kopa, E. Koplimägi, Karl Koplus, Härm Kore, R. Korp, Fred Kraav, Hans Kraav, F. Krabi, Lydia Kreekman, Albert Krug, Linda Krupp, Julius Kruuk, Evald Kruus, J. Kruusel, M. Kruusement, Hans Kukk, Helene Kukk, Hjalmar Kuld, Salme Kuldkepp, Ida Kull, Linda Kull, Eino ja Õie Kuris, August Kurley, Karl Kurtz, Jaan Kurvits, Kristjan ja Impi Kurvits, E. Kuuskne, R. Kuut, Evald ja Salme Kuutan, Kalev Kuutan, E. ja H. Kuutma, Hilja Kuutma, A. Kõiv, Erich Kõiv, H. Kõrb, A. Kõre, August Kõre, J. Kõrgemaa, Ella Kõrgemets, K. Kõrgesaar, Helvi Kõva, Maria Kägu, A. Kängsepp, Veronika Köbler, Aleksander Kübar, A. Külm, K. Küllmallik, K. Küng, J. Künnapuu, Juhan Kütt.

A. Laaman, K. Laane, Heino Laaneots, H. Lahe, B. Laht, A. ja R. Laigar, Gustav Laigar, Guido ja Õnne Laikve, Ellen Lainevool, Edgar ja Vilma Landers, Amandus Lattik, Edith Laur, Johanna Laviste, E. Lauri, M. Leemet, Evald ja A. Leetmaa, E. Leetmaa, Alfred ja Hella Leivat, Laas Leivat, Mart Lepik, Martin Lepik, Oskar Lepik, Osvald Lepik, Tiia Lepik, W. Lepik, Vassili Lepmets, Enno Lepnurm, Helgi Leppik, A. Lepson, E. Liigand, Kustas Liivamägi, V. Lilleberg, Herbert Lilles, B. Lindre, Armanda Linnamägi, Osvald Lokk abikaasaga, A. Loo, Ed. Loo. Walter Lood, H. Loorits, Elfriede Loosberg, Ernst Lootsma, Hilda Lootus, Jaak Lupp, Hans Lupp, Hilda Luukas, Juhan Läte, Ene ja Mait Lüdig.

(Järgneb)

Kohviõhtu Vancouveri vanadele

Vancouveri ja ümbruse vanadekodudes on umbes kaks tosinat eestlast kodu leidnud. Vancouveri Eesti Rahvatantsu Instituudi noored, Elaine Peek'i ja Silvia Värtina, eestvõttel korraldasid neile „kohviõhtupooliku" 21. dets. pärastlõunal Banfield Paviljoni vanadekodu saalis.

Rahvatantsijad ise tõid kohale neid vanu, kes omal jalal käia suutsid, kuna Lions Club'i sõidukid transportisid ratastoolides viibijaid. Kohal olid umbes 20 eestlast ning hulgaliselt mitte-eestlasi.

Vanimaks kohalolijaks oli 96-a. hr. Fellenius. Temale järgnesid 91-a. pr. Siinmaa ja hr. Miller. Kohalviibijaid tutvustas Elaine Peek.

Teadustajaks oli Mart Laanemäe, kes ka luges jõuluevangeeliumi ja palve, kuna õpet. Thomas Vaga gripihaigena kohale ei saanud tulla.

Jõululaule lauldi Silvia Värtina klaverisaatel.

Pärast kohvi ja suupistete serveerimist noorte poolt, esitati valik rahvatantse Mikk Peek'i juhatusel.

„MEIE ELU' 'talituses on müügil kõik paguluses ilmunud ilukirjandus ja suures valikus heliplaadid.

KIRJANDUS · KUNST · KULTUUR

RAAMAT KULTUURIS JA VABADUSVÕITLUSES

Arno Raagi jutuajamine „Meie Elule"

Lundis E. Kirj. Kooperatiivi kirjastusel sügisraamatuna ilmunud Arno Raagi mälestuste 5-es raamat (kui mitte arvestada mälestuste hulka ka tema 1938 ilmunud teost „Kolm nädalat punast diktatuuri") „Läbi varemete" töötab oma ulatuses ja ainekäsituse mitmekülgsuses tõusta memuaarteoste hulgas esirinda. Kuna Arno Raag oli eestlaste pagulaspõlve algaegadest 1944—45 alates kuni 1950. a-l USA-sse ümberasumiseni juhtivalt ja ilma puhkeaegadeta tegev nii eestlaste koondamisel kui ka ajakirjandusliku elu, hariduse ja muude alade organiseerimisel, sõdurite ja üldse eestlaste kaitsmisel jne., kaasa arvatud tegelik töö ajakirjanduses, koolis ja esindustes, siis on tema teos dokumentaalselt ainulaadseim ja täpseim, andes ka üksikisikute osatähtsuse ja panuste osas kõige laiema ülevaate ja hinnangu kogu USA tsooni ja laiemaski skaalas laagriteajastu Saksamaal.

Allakirjutaja, kellel oli juhus tutvuda käsikirja mõnede osadega kolm aastat tagasi Kalifornias, kus autor sellal elas, huvitus nüüd kõigepealt küsimusest,

kuidas osutus autoril võimalikuks mäletada nüüd sellise täpsusega sündmusi, mis leidsid aset 30 aastat tagasi. „Ei mäleta, et oleksid pidanud sellal täpset päevikut."

„Minu arusaama kohaselt on mälestused nagu vein," vastab küsitletav. „Jah, nagu vein, mis vajab pikemat käärimist. On tarvis teatud distantsi sündmuste ja nende kirjapaneku vahel. Ütleb ju üks meie rahva tarkusi: enne kui teatud küsimuses langetad otsuse, maga vähemalt üks öö. Muidugi igapäevaste pisiasjade juures, mis kiireiseloomulised, ei ole selline distantsivõtmine võimalik, küll aga mälestuste juures. See lihtne, teatud ulatuses allegooriline rahva väljend öö magamisest on vihje sellele, et pead suutma asuda küsimuse juurde kaine hinnanguga, mitte priuh-prauh. Muidugi, eriti mälestuste puhul on sellel ka oma miinus: üksikasjad ununevad ja sageli on mõni üksikasi oluline teatud momendi kujukaks illustreerimiseks. Sellist unustamist kurdavad paljud, kuid minu arvamise järgi asi ei ole nii hull. Olulised ja markantsed üksikasjad harilikult nagu graveeritakse mällu ja ei kao sealt, kuigi võib juhtuda mõningaid väikseid ajalisi nihkumisi. Kuid siingi saab õige momendi sageli kätte mõne kirjaliku allika kaudu."

— Autori kui keskse kuju isik ja sündmuste kronoloogia...

„Ei, mulle ei meeldi, kui autor liiga palju kõneleb enese isikust. Iga memuaar on ju endastmõistetavalt subjektiivne, kuid autori isiku kaudu tuleb haarata niipalju üldmiljööd kui vähegi võimalik. Aga mitte, et kell 8 ma tõusin üles, pesin end ja kell 9 jõin kohvi, kell 10 oli mul kokkusaamine sõbraga jne. Selline päevaraamatulik kronoloogia on siis lubatav, kui see on mingi suure, ootamatu üllatuse või katastroofiga seoses, millest autoril enne ei olnud õrna aimugi, ei osanud sellele üldse mõeldagi. Aga lihtsalt loetleda enese toimingu pisiasju, millest midagi ei sõltu, see on lugeja huvi kurjasti tarvitamine. Memuaarides iga seik peab andma ikka mingi olulise pildi."

— Olen nõus. Jah, meil on olemas ka sellelaadilist memuaarkirjandust, ütleme — kirjandusliku loomingu põhialustest veidi eemaldunud, seejuures aga mitte halba. Oled viimasel ajal avaldanud hulga huvitavaid ja väärtuslikke lühimälestusi ajakirjanduses, eriti New Yorgi „Vaba Eesti Sõnas", kas kavatsed koondada need kunagi ka raamatuks?

„Pisikillud üldiselt tuntud isikute elust ja käitumisest on kahtlemata huvitavad, samuti teatud ajaloolistest sündmustest. Mina igatahes oma ajalehes avaldatud kilde ei kavatse mingiks raamatuks kujundada. Ei tasu kirjastusele trükikulu. Ajalehtedest tehakse mikrofilmid ja ajaloolased, kes teatud küsimustest on huvitatud, saavad sealt kõik vajaliku. Mul on veel rida mälestusi sellest, mis juhtus Eestis, eeskätt muidugi Tartus, kus elasin koolipoisina 60 aastat tagasi. Neid kavatsen veel kirja panna ajalehe veergudel, et need oleksid jäädvustatud."

— Kas nõustuksid andma paar mõnerealist näidet, mida võiksime sealt oodata?

„Lugesin näiteks hiljuti Moskva propagandalehest „Kodumaa", et punavägi võtnud Pihkva sakslastelt ära juba 1918. a. augustis. Puhas vale! Alles 25. nov. tulid sasklased Pihkvast välja. Sakslaste poolt organiseeritud vene valgekaart taganes lääne poole ja osa nende juhtkonnast ja mõningaid põgenikke tuli kahe või kolme laevaga Tartu sadamasse. Sakslased interneerisid need. Laevadelt mehi maale ei lastud. Läksime pärast koolitunde sadamasse vaatama. Seal oli paksus lambanahkses kasukas saksa sõdur, nende valvuriks, täägiga püss rihmaga õlal, ja karjus igaühele, kes püüdis läheneda: „Zurück!" — Nojah, sedaviisi. Või jälle niisugune asi, kui Eesti Töörahva Kommuuna, mis Narvas välja kuulutati, sulges kirikud, kuid lubas Tartus avada lõbumaja. Nägin ise seda paberit Tartu linnavalitsuse arhiivis. Keegi oli andnud linna täidesaatvale komiteele palve, lubada avada Pärnu tänaval (numbrit ei mäleta) lõbumaja 7 toa ja kabinetiga. Täidesaatvas komitees oli resolutsioon peale kirjutatud: teatada, et tulgu loale järele. — Selliseid asju on terve rida. Ei taha, et need aja tolmu alla kaoksid."

— Kahju, et see väärtuslik lühimaterjal, mis on ju aluseks kogu eluolu tervikule, jääb ainult koltuvale ja kõdunevale ajalehe paberile. Kui sul endal ei ole kavatsusi, ehk **osutuks siis võimalikuks käsikirjade** koopiate koondamine kellegi sulle vastuvõetava isiku kätesse ja sealt kasvõi paarisajaeksemplariliseks paljunduseks mõnes odavamas tehnikas?

„Läbi varemete" on jah küll minu viimne raamat. Enam ma raamatut ei püüa kirjutada, olen selleks liiga väsinud ja tervis ei ole ka eriti kiita. Kui on võimalust, siis nokitsen niisamuti üht-teist, lühemaid palakesi."

— Mis sa arvad meie kirjanduse kui rahvuskultuuri kiiresti tagasiminevast närbumisest ja selle peamistest põhjustest?

„Mis puutub meie raamatu leviku tagasiminekusse, siis — muidugi — palju vanemaid inimesi, kes olid lugejad, on surnud. Nooremast põlvkonnast, kes siin hariduse saanud, paljud ei hooli üldse eesti raamatust. Neil on ainult oma eriala raamatud. Mõnel määral on siin süüdi ka ümbruse eeskuju. Keskmine tavaline ameeriklane loeb küll mõnda „bestsellerit", aga kui see on läbi loetud, siis viskab selle ära. Mõned ameeriklased, kes on käinud minu pool, imestavad — niipalju raamatuid!

Mulle meenub olukord pärast Vabadussõda. Siis kurdeti, et moodsad raamatud olevat moodsa raske keelega ja tavalisel inimesel rasked lugeda, sellepärast neid ei ostetavat. Siis kirjutas Tiibuse Jaak (alias August Kitzberg) sellele tabava ja lihtsa vastuse."

— On sul see juhuslikult veel meeles?

„Meeles muidugi, miks see meeles ei ole. Ta kirjutas, et kuigi mõned raamatud on ehk lihtsale lugejale keele poolest rasked, ostkem need siiski ära ja ärgem laskem neid saata vanapaberina Räpina paberivabrikusse, 80 marka puud. Sest see, mida me sedaviisi ära anname, on osa meie kultuurist."

— Küllap tegelikkus näitab, et praegu on sama olukord...

„Jah, praegu on sama olukord. Paljud meie noortest haritlastest väidavad, et neil ei ole aega lugeda, tulevat pidada silmas oma eriala kirjandust. Aga see ju ei tähenda, et nad eesti raamatut ei võiks osta. Nad ei ole nii vaesed, et ei suudaks kulutada aastas mõndakümmet dollarit oma eesti raamatule. Aga see on hoolimatus. Nad ei võta vaevaks mõtelda, et eesti raamatu ilmumine võõrsil on üks kõige olulisemaid komponente meie rahvuslikus kultuuris ja eesti vabadusvõitluses," lõpetab vana rahvuslik võitleja, kirjanik-ajakirjanik Arno Raag, ja ta ilme näitab seejuures sügavat sisemist kurbust, pettumust ja isegi masendustunnet.

Johannes Kaup

KAI KÄÄRID

MAALID MÜÜGIL suures valikus.

Helistage ette 225-5595

390 Princess Ave., Willowdale

NAISKOORI KONTSERT NEW YORGIS

New Yorgi Eesti Naiskoor — üks meie väheseid nais-koorilaulu kontsertansambleid, köitis saali täis muusikasõpru ülevalt meeldiva ja muusikalise õhtuga oma äsjasel aastakontserdil New Yorgi Eesti Majas. 24 lauljat Valdeko Kangro juhatusel esitasid kava, mis oli tehniliselt kõrge tasemega ja meeleolult värske vaimuga. Kontsert tähistas koori 28-ndat tegevusaastat. Sisuliselt oli kava täidetud valdavalt eesti loominguga. Laulud esitati kahes osas, olles lahutatud klaverisoolo vaheesinemisega, kus külalissolistiks oli noor muusik ja magistrikandidaat Sylvia Lillep.

Kontsert algas M. Härma loomingust „Õitse, kasva, ela", mis juba esimese lauluga tõstis esile koori ühtmeelset vaimu ja tugevat, resonantset tooni, mis kostis pidevalt terve kava läbi. Nad laulsid peamiselt a capella, — muusikaliselt (s.o. tehniliselt) üks kõige raskem stiil. See jätab katmata kõik vead, kuid samuti toob esile iga koori silmapaistvamad võimed. Õnneks, N.Y.E. Naiskooril oli põue täis neid võimeid. V. Kangro lihtsa kuid peenetundelise juhtimise all oli nende tõlgitsemine eriti arenenud. Dünaamikaga nad tabasid peagu iga laulu erineva iseloomu. Näiteks M. Lüdigu „Mänd" lõppes imetasase fraasiga, olekski nagu kuulajaskond jäetud õrna männakohina keskele. Taolised liigutavad nüansid kordusid ka mitmes teises laulus, kaasaarvatud Türnpu „Meil aiaäärne tänaval" ja Lüdigu „Kannike" (lisapala).

Eesti rahvaviisidelt pärit laulud andsid tähtsa ja meeldiva panuse üldkavale. Hoogsalt ja huumoriga esitasid nad K. Raidilt seatud „Kuri perenaine". Selles kostis Helvi Adamsi selge sopranihääl, lauldes õige teatrilise tundega „... ei tohi koju minna" ja ülejäänud naised kajasid „õk-õõ-oh, õk-õõ-oh!" Teised ilusad ja elavad rahvamuusika teemal olevad laulud kõlasid kava lõpus. Need olid T. Vettiku „Süda tuksub" ja E. Oja „Vares, vaga linnuke" (lisapala). Koor esitas ka kaks pala, mis olid esmakordses ettekandes, nimelt J. Talli „Palve" ja Saar-Tubina „Õhtul". Märkimata ei saa jätta E. Oja „Suveööl", mida lauldi niivõrd hästi, kordamisi elastselt ja jõuliselt — nii kuidas kompositsioon nõudis, et publiku suure aplausi tõttu tuli seda korrata.

Nagu mainitud, täiendas õhtust kava klaverikunstnik Sylvia Lillep, nii koori saatega kui ka soolos. Kümneminutiline Beethoveni 6 Bagatelli näitas kohati küll kunstniku kindlat ja puhast tehnikat, kuid tundus õhtu kavas liiga suure kontrastina, kus kõik muu looming oli lihtsameelsem ja loodud eesti teemadel. Palju kohasemad olid S. Lillepi viimased kaks pala, J. Aaviku sharmantne „Sõnadeta laul" ja E. Kappi „Kaks eesti tantsu", mida kunstnik mängis sujuvalt ja hea tõlgitsemisega. Pianist esitas lisapalana veel J. Koha „Setu lugu".

Õhtu kujunes edukaks kontserdiks, pakkudes publikule nautimisväärseid laule ja ka värsket lootust edaspidiseks. Koos lilledega solistile ja koori esindajatele ühines energiline aplaus. Tervitusi ja kiitust avaldasid R. Susi meeskoori, L. Milles Haridusseltsi ja J. Kurman Eesti Helikunsti Keskuse nimel.

Kaja Parming

Säilitame oma kultuuripärandi Eesti Kunstide Keskuse

KUNSTIHOONES

Annetused ja pärandused fondi on tulumaksu vabad.

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused ja testamendi-pärandused on tulumaksuvabad.

Annetaja soovid täidetakse.

EESTI MAJA, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

EI MINGIT KOMPROMISSI KOMMUNISTIDEGA

K. Päts — 1918

Ristiusu mosaiik

PRESBÜTERISM — MODERN CALVANISM

Presbüterism, või „Presbüterlik Kirik", on üks 16-da sajandi protestantliku reformatsiooni järelharusid, mille vaimseks, teoloogiliseks, dokrinaarseks, ning süsteemiloovaks „isaks" on Martin Lutheri kaasaegne, ning reformatsiooni teise suurkujuna tuntud Johan Calvin (1509—1564), kelle õige nimi oli Jean Cauvin.

Rahvuselt prantslane, oli ta reformatsiooni juhtide hulgas ainus mittevaimulik, vaid õigusteadlane, kelle peahuviks sai aga teoloogia. Kes lahkus Rooma katoliiklusest 24-aastasena, ning neli aastat hiljem lõpetas oma peateose, „Kristliku usu põhialused", sellise meisterlikkusega, et selles rajatud süstemaatiline teoloogia, ning kiriku valitsemissüsteem on jäänud muster-aluseks kõikidele calvinistlikele-presbüterlikele kirikutele üle maailma tänapäevani. Olles sunnitud maapakku, avanes Calvinil oma süsteemi ja „usku" hakata rakendama alles Genfis, kus valitses tollal usuline segadus ja peataolek. Selles linn-riigis kujundas ta oma organiseerimisande, raudse sihikindluse, kavaluse, autokraatse karmuse, ning piiramatu ebaõigustusega „protestantliku Vatikani" (nagu Voltaire mainis), sõna tõelises mõttes, oma „kuulsate" paroolide all: „Minule on (Jumalast) teada antud ja ülesandeks tehtud, otsustada, mis on õige ja mis on vale!" „Minu kirik on kõige täiuslikum Kristuse kool, mis kunagi on eksisteerinud, apostlitest peale!" Sellise autokraadi-diktaatorina valitses ta Genfi 23 aastat, kuni oma surmani, saates agaralt välja misjonäre.

Luterismi kibedast opositsioonist hoolimata levis calvinism isegi Saksamaal, kuigi parema eduga Böömimaal, Ungaris, Prantsusmaal, ning eriti Hollandis ja Shotimaal. Viimati-nimetatud maal sai calvinistlik kirik ja süsteem ka oma praeguse üldtuntud nimetuse ingliskeelt kõnelevates maades — „Presbüterlik Kirik". Kontinentaal-Euroopas on calvinstlikud kirikud tuntud „Reformeeritud kirikute" nime all.

Et calvinism levis mandri-Euroopast Shotimaale, siis P.-Iirimaale ning lõpuks Põhja-Ameerikasse ja mujale Briti asumaadele, sellele võlgneb presbüterism tänu ühele shotlasele, end. katoliku usu preestrile, John Knox'ile (1505—1572), kes põlu alla sattununa veetis mitmed aastat eksiilis Genfis, kus ta võttis üle Calvini õpetuse ja süsteemi põhimõtted, mida ta hakkas kodumaale naasudes levitama jõulise jutlustajana, karmi moralistina ja hoolimatu vastasena oma oponentide suhtes. Viimistletud, täiendatud ja ümberkohandatud kujul sai calvinism Knox'i presbüterismina aastaks 1560 Shoti rahvuslikuks kirikuks. Põhja-Ameerikasse levis presbüterism 1611, ning sellise hoo ja mõjuga, et USA iseseisvuse revolutsioonisõda nimetati inglise parlamendis „presbüterlaste mässuks"!

Bresbüterliku kiriku nimetus tuleneb kreeka keelsest sõnast „presbyteros" = „vanem" (senior), ning sellega iseloomustatakse kiriku valitsemissüsteemi: Rahva poolt valitud esindajad, „vanemad", juhivad kiriku elu, ordineeritud vaimulikega eesotsas. Viimased pole mitte preestritena vahemeesteks Jumala ja inimeste vahel. Selline „vabariiklik"-demokraatlik süsteem algab üksikkogudusega ja lõpeb üleriigilise „Üldkoguga", kes valib ühtlasi n.n. „moderaatori", kui ajaliselt piiratud kogu-kiriku administraatori.

Praegu loetakse ülemaailma umbes 47 miljonit presbüterlast, kes jagunevad umbes 12 sekti, igaüks oma väikese erinevusega.

Mis on siis presbüterismi mainimisväärsed iseloomustused? Kõigepealt — peamiseks ühendavaks, teoloogiliseks, dokrinaarseks dokumendiks ingliskeelt kõnelevatele presbüterlikele kirikutele on 1647 a. vastuvõetud „Westminsteri usutunnistus", kus hiljem on tehtud redigeerimisi, calvinismi mõju vähendamise arvel. Tunnistatakse ka nii „Niikea" kui ka „Apostlite usutunnistust". Presbüterlased on aga jäänud kaljukindlaks tüüpiliselt calvinistliku Jumala suveräänsuse ja majesteetsuse rõhutamisele, ning inimese täielikule patususele, kelle suurimaks vooruseks on sõnakuulelikkus ja distsipliin Jumala tahte ees. Modern-presbüterism on peaaegu kõrvaldanud (vähemalt ümbersõnastas) Calvini sünge, ning jäise loogikaga absurdse äärmuslikkusesse viidud n.n. „ettemääratuse doktriini, mille järele iga inimese saatus on Jumala poolt läbi igaviku juba etteotsustatud — kes on määratud paradiisi, kes põrgusse! Modern presbüterism usub, et paradiis ja põrgu on niihästi paigad, kui ka vaimsed olukorrad, ning olenevad hinge iseloomule. Piibli metafoorsete kirjelduste taga peitub reaalne tõde, sest moraalselt korrastatud kosmoses nii karistusel kui ka hüvitusel on õigluse seisukohalt paratamata vajadus. Tuleviku ülestõusmist võetakse „vaimsete" kehade ülestõusmisena.

Piibel, nii Vana- kui Uus Testament, on inspireeritud Jumala sõna, ning eksimatu teejuht usulistes küsimustes inimese moraalseks eluks, ning oma kohustuste teadmiseks Jumala suhtes. Selle juures rõhutatakse inspireeritud sisu, mitte sõnalise väljenduse eksimatust. Selles mõttes jätab presbüterism suhteliselt avaramad piibli tõlgendusvõimalused, kui fundamentalistlikud protestandid. Sakramentidest tunnistab presbüterism vaid kaht — ristimist (mis on samane anglikaanide ja luterlastega), ning „armulauda", ehk „Holy Communion'i", kus Kristuse juuresolu on puht spirituaalne, uskuja ja patukahetseja hinges. Paljudes kirikutes jaotakse leiba ja veini „diakonite" poolt pinkides istujatele, teistes sünnib see altari ees.

Calvinism, ning selle järele eriti presbüterism, oma range askeetsuse ja lihtsusega, „pühkis" alul kirikud lagedaks kõigest, mis väliselt meenutas rooma katoliiklust: Kadusid altarid, pildid, küünlad, ristid ja isegi orelid ja koorilaulud! Hiljem ja eriti viimastel aastakümnetel on need tulemas tagasi (kuigi osaliselt). Tunnetatakse, et ilu ja pühadus tulevad ühest allikast ja kuuluvad ühte.

Velle

YOUR Independent Insurance AGENT "SERVES YOU FIRST"

H. KIRIK INSURANCE AGENCY

23 WESTMORE DR. SUITE 404, REXDALE, Ont. M9V 3Y7 — Tel. 745-4622

EESTLASI ALAHINDAV UURIMUS

1977. a. ilmus Taanis Odense ülikooli kirjastusel dr. Vello Helk'i uurimus „Die Jesuiten in Dorpat, 1583-1625. Ühtlasi on see ülevaade Poola ajast Eestis ja täidab lünka, mis oli Eesti ajaloos tagasihoidlikult, isegi vääralt valgustatud juba protestantliku pastori Russowi kroonikast alates. Jesuiitide tegevuse kirjeldamise kõrval leidub teoses ka mõningaid esmakordsusi, näit., tolleaegse laialt levinud eestlaste pulmakombe kirjeldus, mille kohaselt pruut istus pulmalauas peigmehe poolt seina torgatud mõõga all (lk. 34). Ka asusid jesuiidid paganlikke kombeid välja rookima, näit., Rõngus, raiudes maha pühasid tammesid ja purustades ohvrikivisid. Selgub veel, et Tartus töötas 1609. a. ja varem eesti kool, „linguae estonicae" jne. Autor mitmel korral näitab, kuidas protestantlikud baltlased võtsid jesuiite Tartus sõimuga vastu (25), ja et viimasel baltlastest palju ei pidanud ning nende peahuvi oli eesti rahvaga töötada (107). Kuna Poola aeg on küllalt oluline osa Eesti ajaloos ja O. Roslavlevi avaldatud Poola-Rootsi riiklikud revisjonid, 1583—1638, dokumenteerivad just sama perioodi Eesti osas, siis on ümberhinnangud paratamatud. Seega autori interpretatsioonid ja järeldused väärivad tähelepanelikku vaagimist.

On ju üldiselt teada, et möödunud sajandi balti teadlaste koolkond on eestlaste osa oma maa halduses ja nende elu deprimeerivalt käsitlenud. Käesoleval sajandil on nende hoiak aga oluliselt muutunud, vt. dr. P. Johanseni, Wilh. v. Wrangelli j.t. tööd., asendudes arusaamaga, et hoolimata võõrast ülemvalitsusest, eestlastel endil oli omal maal, läbi aegade oluline osa, eriti Põhja-Eestis Taani ülemvalitsuse all, ka Ordu ajal jõukas elustandardis ja olulises osas sõjaväes, ent ka Poola-Rootsi perioodil tegelikus maa haldamises ja isegi Vene keiserriigi võimu päevil. Need tõlgitsused vastavad ka kaugelt enam tõele. 700 aastase okupatsiooni jooksul pole ühtegi seadust, mis oleks eesti rahva orjastanud. Loomulikult üksikuid vägivalla akte toimus, nagu tänapäevalgi. Pole aga vähematki õigustust nende najal kogu rahva elu-olu kirjeldada diskrimineerivalt; või üritada olukorda samastada Vene talupoegade tasemega, kus bojaar luges kuni 19. sajandi keskpaigani talupoega mõisa inventari hulka kuuluvaks ja arvestas neid nimetuna tükiviisi nagu kariloomi.

Kahjuks dr. V. Helk'i hinnangud näivad liikuvat endiselt 18/19 sajandi rööbastel, eestlasi alahindavalt. Autor kirjutab: „Jesuiidid võtsid talupoegi kui odavaid ja hõlpsasti kasutatavaid. See oli üldine arusaam ja (Eestis) veel eriti allakriipsutatav, kuna talupojad kuulusid teise rahvusse, mis nende sisselülitamist raskendas. Selle juures nende hariduse tase oli liiga madal ja juba sellegagi nad ei omanud nõuetavaid eeldusi, et kõrgemat taset taotlevast jesuiitide õpetusest osa võtta" (89). „Eestlased tulid jesuiitide seminari õpilastena harva kõne alla, kuna jesuiidid pidid respekteerima talulaste sunnismaisust ja pidasid otstarbekaks eestlasi hoida põllutööl. Ilmselt ka aktsepteerisid üldist arusaama, mis arvestas eestlasi vaid kui teenreid. Ka puudus eestlastel võimalus elementaarseks hariduseks. Vaid erandina on jesuiidist õpetajad talupoegade seisusest. Ainsam näide on Moschus, kuid seegi polnud vist eestlane, võis kuuluda ühte vene talupere-rekonda Tartu ümbrusest (!) (90). Aga lk. 89 autor märgib, et liivimaalased Jakob Caulevel ja Andreas Sliachterus jutlustajad preestrid, kuulutasid armuõpetust eesti keeles, mida nad hästi oskasid (89). Samu mehi autor hiljem peab õigustatult eestlasteks! Autor jätkab: „Et jesuiidid vaid üksikuid talupoegi endi hulka võtsid, on tõendatud Rootsi revisjonis 1624—27 Dumpianshof (Kuigatsi) osas on öeldud ühe haagitalupoja (Hackenbauer) kohta, et üks tema poegadest on jesuiit. Noid talude poisse kasutati aga peamiselt jesuiitide teenijatena..." (!) (188). Mis õigustusega säärane pahatahtlikult sihilik interpretatsioon? Isegi tolle mehe nime pole dr. H. kandnud eestlasest jesuiitide registrisse, nagu oleksid Rootsi riiklikud revisjonid vähem väärtuslikumad allikad kui jesuiitide kirjavahetus. Peale selle pole dr. H. andmed täpsed.

Rootsi revisjoni, „Das Dorpater Land 1624/27" tekst on järgmine: „Kuikas (Kuigatsi) oder Dumpians Gut", Ellattekuella. „Peedeste Bartt, 1 H. (s.o. Poola haagimaa, seega suur talu). „Ein Sohn ist jesuiit" (üks poeg on jesuiit)..." (160). Kust aga loeb dr. Helk, et too talunik oli mõisast sõltuv teokohustuslik haagitalupoeg? Sama talu peremees on „Liivimaa 1638. a. maarevisjonis" (Tartu, 1941) lk. 25 märgitud: „Olajettakyllo. Bert, 3/4 H. Maksab 30 riigitaalrit aastas. Poeg Simon). Seega too peremees polnud üldsegi haagitalupoeg, vaid mõisast sõltumatu eesti vabamees. Kasutamata on jäetud ka kõnealustes revisjonides leiduvad märkmed, et jesuiidi preestrid maal ise harisid põldu.

Poola—Rootsi revisjonid näitavad, et 1583—1625 mõisate valdav osa Lõuna-Eestis läks poola ülikute kontrolli alla. Maa oli administratiivselt jagatud Starostkondadeks, folwarkideks, vardjas- ja kubjaskondadeks, suurusega 10—20 küla (ca 1000 kuni 2000 elanikku). Administratiivselt vardjas- ja kubjaskondi haldasid eestlasest vabamehed, vardjad, kupjad, voitj'id, kümnise-saksad ja olid ka kohtumehed. Üks noist eestlastest, Lauwe Matz, Sangaste, Lauwe küla oli koguni „starost" (1625. a. rev. Hi, 157). Kas sellel taustal autor on õigustatud arvama, et nood „talupojad" olid madala tasemega kirja ja lugemisoskuseta ja siiski valitsesid administratiivselt suuri piirkondi! Samade revisjonide alusel on määritletud 300 talunikku, kes olid vabamehed, vaba-talunikud. Eestlased ostsid endale vabamehe seisuse, näit. Nasja külas a. 1627 Tattrig ja Usa Mart, makstes kumbki 150 riigitaalrit, s.o. tolleaegseis oludes 10 veski aasta rent. Eesti talunikud käisid oma privileegide pärast kuningate juures õigust nõudmas, ratsutasid sõjaväes, ülendati ohvitserideks, aadlistatigi, jne. Need on faktid, mida tuleb ajalooliselt ühe maa ja rahva olukorra kirjeldamisel tõsiselt arvestada.

Lõpuks autor ise (lisa III, lk. 239—53) loetleb eestlasi (E), kes olid jesuiitide ordus või õpilased. Neid on ca 17% kogu koosseisust, kui arvestada laitmatu keele oskusega ja nimedega, millede hulgas ei puudu ka põliste eesti külade ja talude nimede kandjad, nagu Lode, Hagu, Pal, Kersten, Veisel, Roncius j.t. Kokku võttes, väljaarvatud interpretatsioonilised vääratused, dr. Helki töö on kahtlematult esimene ulatuslikum lisand Eesti poolaaegsele ajaloole.

E. V. Saks

TERMOMEETRID

Celsius/Fahrenheit

$2.50 pluss O.S.T.

saadaval „Meie Elu" talituses

Armast

EVI TENG'I

mälestab leinas

A. KRIISA perekonnaga

Armast vilistlast

KARL MOSSA'T

sündinud 17. juulil 1904 Pärnus
surnud 29. detsembril 1978 Thunder Bay's

mälestab leinas

KORPORATSIOON VIRONIA

VARA LAHKUS MEIE KULLAKALLIS HEA EMA, TÜTAR, ÕDE, TÄDI JA RISTIEMA

EVI TENG

neiuna Pork
sündinud 28. juunil 1937 Tallinnas
surnud 24. detsembril 1978 Torontos

leinavad sügavas kurbuses

poeg TARMO
EMA
õde VIVA
vend ADO
õepoeg TOOMAS
SUGULASED Eestis

Aino Läänemets

NÕUANDE-VEERG

Mis on eestlaste eluprobleemid? — Umbes samad mis paljudel teistel tänapäeva ühiskonnas, ütleb Aino Läänemets, kes kuulutustega ajalehtedes andis kaasmaalastele võimaluse nõu küsimiseks. Avaldame osa küsimusi ja vastuseid, mis võiks huvitavad olla ka teistele lugejatele.

★

Küsimus: Mul on suur mure, mu abikaasa tahab ära minna, küllap on tal keegi teine. Mul on ka keegi teine aga seegipoolest ma ei taha, et mu naine minu juurest lahkub. Millist nõu võite mulle anda?

Vastus: Kahtlustan, et ainult teil on keegi teine, mitte teie abikaasal. Tema tahab lahkuda ehk südamevalust, et olete teda petnud. Siin tuleks teil küll loobuda teisest. Püüdke näha oma eluseltsilises oma lähedast sõpra. Ju te olete arvestanud tema väärtusi, muidu laseksite tal ju minna. Rääkige temaga südamest südamesse, ehk ta andestab teile truudusetuse.

Küsimus: Palun aidake mind! Mu naabrid tulistavad mind mürgiste kiirtega, mu jalad on põletishaavu täis, saan vaevalt käia. Kas saate mind aidata? Kuidas saan end kaitsta?

Vastus: Puht tehnilistel põhjustel jätke oma naabrid sellest välja. Põletis sarnased haavandid tekkivad jalgadesse ka veresoonte haigustest. Soovitan viivitamatult pöörduda arsti poole, tema saab teid kindlasti aidata. Palun tehke seda kohe!

Küsimus: Oleme varsti pensionärid. Meil on suvemaja Muskokas. Mu mees kavatseb sinna elama asuda kui mõlemad pensionile jääme. Mina aga ei taha metsa-üksildusse vanaduspäeviks minna. Riidleme juba praegu selle pärast. Mida soovitate teha?

Vastus: See on tõsine probleem. Saage aru oma abikaasast, kes soovib veeta vanaduspäevad rahulikus miljöös, looduse põues, kus elu kindlasti ka odavam. Teie jälle tahate olla rohkem „elu sees", eelistades linnaelu oma seltskondliku tegevusega. Ainsaks edukaks lahenduseks jääb siin pidada kahte kodu. Elage suvel Muskokas ja talvel linnas, siis olete mõlemad õnnelikud.

Küsimus: Igal talvel kaotan pooled oma toalilledest ja ülejäänud näevad välja viletsad. Aafrika kannikesed jätavad õitsemise hoopis. Kas võite midagi soovitada, et seda ei juhtuks?

Vastus: Lilled vajavad üldse palju hoolt ning armastust. Kütte tõttu on talviti toa õhk palju kuivem ja valgust on ka talvel vähem. Püüdke muuta õhku niiskemaks, näiteks pange lillenurka nõu veega ja jätke ka päevaks lamp põlema, et oleks rohkem valgust. Aafrika kannike on dshunglitaim ja vajab ka vastavaid tingimusi. Originaalselt on ta harjunud kasvama puude all, sellepärast ei vaja ta otsest päikesevalgust. Kasta tuleb teda alati alt, leige veega. Talvel vajab rohkem vett kui suvel. Edukas olevat kasta toalilli piimavee seguga, kannike õitsevat siis kuhjaga!

(Küsimused saata: Aino Läänemets, c/o „Meie Elu", 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6.)

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD

Teeme uusi ja parandame vanu, samuti suvilate katuseid.

Helistada tel. 699-5295

Head sõpra

ARNOLD KANGUR'IT

leinab

perekond L. METSVEE

Armast sõpra

ARNOLD KANGUR'IT

mälestab leinas

KALJU AKKERTA abikaasaga

Armast

ARNOLD KANGUR'IT

mälestab

E. MUMM abikaasaga

Endist esimeest ja kauaaegset juhatuse liiget

ALFRED KAHRO'T

mälestab

TORONTO EESTI SKAUDISÕPRADE SELTS

Elli Kalvik

ILURAVI

Kaalukaotus ja näonahk

Küsimus: Olen otsustanud kaotada 20 naela, kuid kardan, et kuigi see mul õnnestub, võin kaotada välimuses. Olen näinud selliseid juhuseid, kus nahk on jäänud lõdvaks ja mõjub vanana. Kuidas oleks võimalik sellest nähtest hoiduda?

Vastus: Tavaliselt pikemakasvulise noore inimese puhul 20 naelaline kaalukaotus ei mõju palju lõdva naha tekkimiseks, küll aga kui olete lühike, või üle 50 a. Sellisel juhul ei tohiks ühekordne kaalukaotus ületada 15 naela.

Siin on kuidas see tegelikult töötab. Mida rohkem meie kaal tõuseb, seda rohkem ka meie nahk venib, sest üleliigsed rasva tagavarad naha all stimuleerivad naha rakukesi rohkemale paljunemisele. Ka mida vanem oleme, seda vähem on mõeldav, et see „ekstra" nahk, pärast üleliigse rasva kaotuse naha all, veel liibuks sama tihedalt musklitele.

Sellistel juhtudel on ainult harjutused ja pidev võimlemine, mis aitavad. Kui musklid naha all tugevnevad, siis naha ja musklite ühendus muutub ka tugevamaks ja samaaegselt teie nahk seisab kauem pingul.

Juhul kui puudub aeg või võimalus pidevaks regulaarseks võimlemiseks, siis korraldage oma elu nii, et jalutate palju värskes õhus, mis on haruldane lihaste konditsioneerija. Mis puutub näonahka, siis harjutused nagu: „a, e, i, o, u," sagedane tugevalt hääldamine hoolitsevad hästi näomusklite tugevndamise eest.

Teised tegurid, mis soodustavad naha lõtvumist on liigne päevitamine ja naha kuivsus.

Ultraviolet kiired vigastavad „collagen protein'i" ja nahka ühendavad koe kidusid, mis annavad nahale elastsuse. Hea ultraviolet kiiri väljaskriiniv päikesekaitse on väga oluline nii dieedi, kui ka tavalisel ajal.

Naha painduvus oleneb suurelt osalt ka ta vee sisaldavuse hulgast, nii et püüdke kasutada kuiva naha puhul niiskustandvaid öö ja päevakreeme.

Kokkuvõttes, et hoida oma nahka „in shape" alustage oma dieediga enne kui vajate üle 15 naela kaalu kaotada, päevitage tagasihoidlikult ja rikastage oma nahka vastavalt nahatüübile sobivate niiskustandvate kreemidega.

OMA ARMAST HÕIMLAST

CIRIL ZUPANCIC'UT

leinavad

SELMA ja ALEKSANDER PEEL
TEELE ja ILMAR REBANE
ENE ja EDI KAROMETER
PEEP REBANE perekonnaga
AINO ja HEINO REBANE perekonnaga

PÄRAST PIKKA PÕDEMIST LAHKUS MEIE ARMAS

MARIA SINBERG

sünd. Orgo
sündinud 18. jaan. 1895 Vaivaras
surnud 21. dets. 1978 Californias

mälestavad

PAULINE SINBERG-SNIECKUS perega
SALME LEPIK perega
MARIA PALLO
OTTOMAR LAAMANN

KALLIS SUGULANE — ISSAND KUTSUS SIND
PAREMATES AASTATES

EVI TENG

neiuna Pork
sündinud 28. juunil 1937 Tallinnas
surnud 24. detsembril 1978 Torontos

Avage mulle õiguse väravad,
ma läen neist sisse
ja tänan Jehoovat.
Laul 118:19

mälestavad sügavas leinas

HERTA ja JULIUS TUULIK

ARMAST KAASVILISTLAST JA SÕPRA

KARL MOSSA'T

sündinud 17. juulil 1904 Pärnus
surnud 29. detsembril 1978 Thunder Bay's

mälestavad leinas

VOLDEMAR ERNESAKS abikaasaga
MAIT ERNESAKS perekonnaga

„MEIE ELU"
lugejad, ärge unustage oma sõpradele soovitamast
„MEIE ELU"

Esimesel surma aastapäeval mõtlen sügavalt leinates oma abikaasale

ALEKSANDER BACHMANN'ILE

surnud 4. jaan. 1977 Torontos

abikaasa ELVIINE

ARMAST ABIKAASAT, EMA, ÕDE, TÄDI JA SUGULAST

LOVISE KOIT'U

neiuna Viitra
sündinud Emmastes — Hiiumaal
surnud 20. detsembril 1978 Rootsis

mälestavad sügavas kurbuses

abikaasa JAKOB Rootsis
tütred ANNE-LEEN ja URVE Rootsis
õde ELISABETH LEISPERE Eestis
õde AADE-AMALIE ALFRED abikaasaga Torontos
õepojad ENN, HEINO, ARVO ja HANS ALFRED
perekondadega Torontos

Üksnes Jumala juures
on mu hing vait,
Tema käest tuleb mulle pääste.
Laul 62:2

Muldasängitamine 12. jaanuaril Rootsis.

KAUAAEGSET LONDONI PAULUSE KOGUDUSE ESIMEEST

ARNOLD KANGUR'IT

sünd. 9. märtsil 1902 Tartus
surn. 27. dets. 1978 London, Ont.

mälestab leinas

tänulik LONDONI EESTI EV. LUTERI USU PAULUSE KOGUDUS

Meie abi on Jumalas,
kes on teinud taeva ja maa.
Ps. 124,8.

OOTAMATULT LAHKUS IGAVIKKU MEIE KALLIS ISA JA VANAISA

ALFRED KAHRO

sünd. 29. aprillil 1909 Tartus
surn. 29. dets. 1978 Torontos

leinavad sügavas kurbuses

poeg PEETER perekonnaga
tütar MERIKE perekonnaga
poeg INDREK perekonnaga

„Ja ööd ei ole enam...
sest Issand Jumal
valgustab neid..."
Ilm. 22:5

OMA ARMAST VENDA JA MEHEVENDA

ALFRED KAHRO'T

sünd. 29. aprillil 1909 Tartus
surn. 29. dets. 1978 Torontos

mälestavad leinas

VEND abikaasaga London, Ont.
ja ÕDE Kodumaal

ARMAST

EVI TENG'I

mälestavad

KALJU ja TIIU OJALA
JAKOB ja ELISE REMMELG

ALFRED KAHRO'T

mälestavad leinas

VERNER ja TONI OLVING
KARL ja ELITA VAHTRA
OLEV ja KARIN NURMBERG
ALEKS ja EMMA NAHKSEPP
ERVIN ja ARMILDA ALEVE
HEINO ja ELLEN JÕE
GUNNAR ja AINO MITT
HEINO ja ERNA REMMEL
WALTER ja ENDLA SCHAER
RALPH ja LYDIA VIKSTEN
JAAN ja ELLET WAIN
EIK ja MEELI VAREP
MEERI MEHISTO
HELLE VIIRES

KIRIKLIKKE TEATEID

EESTI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd.,
Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8
telefon 483-4103

KOLMEKUNINGA JUMALATEENISTUS pühapäeval, 7. jaanuaril kell 11 hommikul.

Piiblitund kell 10 hommikul. Pühapäevakool kell 11 hommikul, leerieelsed kell 11 hommikul.

JUMALATEENISTUS EESTI KODUS kell 3 p.l. Teenivad õp. O. Puhm ja õp. E. Pähn.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 14. jaanuaril kell 11 hommikul. Mängib Vaimuliku Orkestri ansambel.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church,
45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. Söderholm
177 Plantyre Ave.,
Scarboro, Ontario M1N 2R6
tel. 691-3184

Laupäeval, 6. jaanuaril kell 7 õ. PIIBLITUND. Kõneleb dr. M. Leesment.

Pühapäeval, 7. jaanuaril kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb H. Söderholm. Issanda surma mälestamine.

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto.
Tel.: 698-7977 või 766-7853
Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.
Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough.

KRISTUSE ILMUMISE PÜHA KOLMEKUNINGAPÄEVA JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 7. jaanuaril kell 1.30.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223.
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077.

Pühapäeval, 7. jaanuaril kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Kõneleb jutl. E. Saraoja. Issanda surma mälestamine.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Lut. Kirik,
Bloor & Indian Rd.
Õp. T. Nõmmik
501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2
Tel.: 483-2478

Pühapäeval, 7. jaanuaril kell 5 p.l. JUMALATEENISTUS ja PÜHAPÄEVAKOOL.

Õpetaja kõnetunnid teisipäeviti kl. 6—7.30 õ. kodus, muul ajal vastavalt kokkuleppele.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid.
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont.
M4W 1S6
Tel. 961-8391

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL
kl. 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 7. jaanuaril kell 10.15 hommikul PÜHAPÄEVAKOOL. Kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Nõukogu tervitab. Vokaal ansambel „Gloria". Kell 6 õ. NOORTE TUNNISTUSED. Noorte orkester.

Esmaspäev, 8. jaanuarist—pühapäev, 14. jaanuarini ALIANSS PALVENÄDAL.

„MEIE ELU" TALITUSES
TORONTO EESTI MAJAS MÜÜGIL

WINTARIO ($1.00)
THE PROVINCIAL (5.00)
LOTO CANADA ($10.00)
LOTERIIPILETID.

Armast venda ja onu

ALEKSI JAKOBSOO'D

sündinud 18. aprillil 1903 Selistes
maetud 5. detsembril 1978 Pärnus

mälestavad leinas

vend MARTIN

vennatütar AILI abikaasaga Torontos

Eesti arst valvekorras

6. ja 7. jaanuaril
Dr. A. Mae 493-7231
13. ja 14. jaanuaril
Dr. R. Pahapill 921-7777
20. ja 21. jaanuaril
Dr. M. Leesment 481-6834
27. ja 28. jaanuaril
Dr. H. Tari 922-3824

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepäärl
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251
PRILLID
parimas kvaliteedis nagu
Christian Dior, Rodenstock,
Zeiss jne.
Soft contact-lenses.
KELLAD
Omega, Tissot, Bulova,
Accutron

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR
Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1912
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777
24-tundi telefonivalve

ARSTID

Leo Kann, D.C.
CHIROPRACTOR
Tel.: 489-0562
212 Dinnick Cr.
VASTUVÕTT KOKKULEPPEL

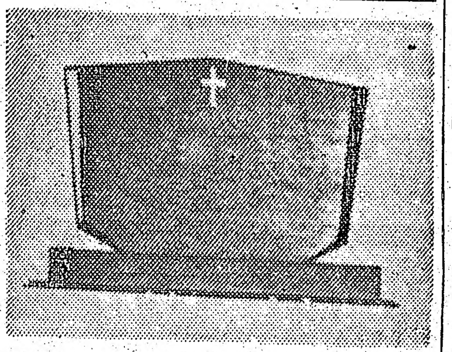

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
NIGUL VIRRO

R. S. KANE Ltd.
MATUSEMAJA
4812 Yonge Str.
(Sheppardi lähedal)
Willowdale
221-1159

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd.
Helistada tel. 489-8811 ⊕ 489-8002
(lõunapool Eglintoni)

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid
958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA
KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU,
PLASTIK-
PÕRANDARIIDEID,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO
POKO'S MEAT PRODUCTS ÄRIDES: 376 College St.
319 Danforth Ave.
767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris .... 484 Queen St. W.
Balint Book Store .... 246 Spadina Ave.
„Meie Elu" talituses .... 958 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen .... 141 Danforth Ave.
THUNDER BAY
Finnish Book Store .... 168 S. Algoma St.
SUDBURY
Wolfe's Bookstore .... 133—135 Durham St. E.

Juhan Kittask 75-aastane

6. jaanuaril tähistab Toronto eestlaskonnas hästi tuntud tööstur Juhan Kittask oma 75 aastast sünnipäeva. Juubilar sünds Tartumaal Pala vallas taluperemehe pojana, Põlistalu miljöö ja õpingud Tartu Tööstuskoolis kujundasid noore Juhani avara silmaringi ja ettevõtliku vaimu.

Pärast tööstuskooli lõpetamist oli Juhan Kittask'il võimalus tööle asumiseks paljudes ettevõtetes, kuid tema unistuseks oli oma ettevõte: oma tuba — oma luba. Nii jõudiski ta oma otsingul Paide linna ja asutas sinna puutööstuse. Suure sitkuse ja tööga laiendas ning suurendas Juhan Kittask ettevõtte lühikese aja jooksul nimetamisväärseks puutööstuseks Paides.

Kui Eesti sattus sovettide okupatsiooni alla 1944, põgenes ta koos abikaasa Vaikega läbi raskuste ja vintsutuste Rootsi. Vaevalt jõudnud Rootsis kanda kinnitada, hakkas Juhan kohe plaani pidama, et ise enda peremees olla. Juba näemegi Juhanit paari aasta pärast Rootsis uue puutööstuse käiku panemisel Hüddinges, mis ka visa ja energilise mehe ettevõttel hästi õnnestub.

Poliitiliselt ebakindel asukoht ja aeg sunnivad juubilari alustatud puutööstust Rootsist üle viima Ameerika mandrile ja koos perekonnaga 1949 aastal asuma Kanadasse.

Torontos leiab juubilar esialgselt tööd suures Eatoni ettevõtte mööbliosakonnas. Vaatamata raskustele võõral maal, alustab Juhan Torontos oma ettevõtte ehitamisega Willowdale's Sheppard Avenuel. Julgusega rajatud üks esimesi eestlaste ettevõtteid Torontos, sammus kindlalt tõusuteed.

Pärast mõnda aastat, peab juubilar vajalikuks oma tööstust laiendada, et rahuldada suuremaid tellimisi. Nii kerkivadki uue ja moodsa tööstuse hooned Thornhillis John Streetil. Kuna Juhan Kittask'i püüdeks on alati olnud töö kõrge kvaliteet ja ülima vormipuhtuse saavutamine, millest tingituna juubilar on veelkordselt sunnitud Torontos kolmandat vabrikut ehitama.

On oise rõõmustav näha, kuidas aastad pole selle suure töömehe ettevõtlikkust ja ärimehelikku vaimu ning energiat suutnud vähendada. Juhan Kittask on tüübiline visaduse, elujõu ja teotahte kehastus. Igas elutegevuses on ta ise käed külge pannud ja ükski raskus ega pingutus ei ole teda murdnud. Millegagi ei saa teda mõjutada, sest kord tehtud otsus jääb tema juures muutmatuks. Paljud nooremad kurdavad väsimust aga Juhan Kittask'il ei ole väsimust. Tihti tundub, et tema aastaid kokku arvates on tehtud viga — on nagu erakorraline, et 75 aastane Juhan veel võtab ette, annab ärilist nõu ja juhib majandust. See on aga juubilari pärisosa ja seda tunneb ta põhjalikult. Juhan Kittask on kahtlemata üheks tuntumaks nimeks meie ühiskonnas. Oma otseste äriülesannete kõrval on ta ka osa võtnud eesti rahvuslikust võitlusest, nii majandusliku abi kui nõuga.

Juubilar valis oma elukaaslaseks Vaike Kalvi, kes on kindlalt ja vapralt seisnud tema kõrval ja aidanud juubilari tema julgetes ettevõtetes.

Nende abielust on sündinud poeg Avo, meile tuntud ja hinnatud kutseline ooperilaulja.

Oma edukast majanduslikust tegevusest on juubilar oma perekonnale võimaldanud mugava kodu Torontos ja luksusliku kodu Ft. Lauderdalis Sea Ranch Lake's talviseks puhkuseks. Suvel naudib juubilar põhjamaist suve Simcoe järve kaldal oma suvilas.

Armas Juhan! Sinu juubelipäeval õnnitlevad sind omaksed, arvukad sõbrad lähedalt ja kaugelt ning soovivad Sulle paljudeks aastateks head tervist, jätkuvat indu ja energiat vanas vaimus edasi sammumiseks!

Õnnitleme juubilari abikaasat ja poega perekonnaga!

H. R.

Esto Mutual Fund Ltd.

29. dets. aktsia hind $7.64

145 King Street West, Suite 1900, Toronto M5H 3M1 — tel. 364-1131

Õhtul tel. 925-6812

LEINATEATED

Laur Pehap suri Tallinnas

Populaarne treffoonlane ja meistermeeskonna võrkpallimängija Laur Pehap suri möödunud aasta 28. augustil Tallinnas 65-aastasena. Ta maeti 1. sept. Tartu Vana-Maarja kalmistule oma isa ja ema kõrvale. Matusel oli koolivendi ja ülikoolikaaslasi.

ESTO '80 REISIBÜROO

Kas kavas talvine sõit lõuna päikesesse või suvine reis Euroopasse? . . .

Ükskõik kuhu Teie sõita ei soovi, on võimalus, et P. Lawson Travel reiside nõuandjad on seal juba käinud, nemad teavad, mis kusagil näha, mida vaadata . . . mis on paremad hotellid . . . mis on aastaaja atraktsioon . . . Nende liidetud teenistus P. Lawson Travelis on 31 aastat kogemusi ja teadmisi.

Kui järgmist puhkuse reisi või sõitu kavandate, abi nõuannet vajate — kasutage meie professionaalset personaali . . . Helistage või külastage meid. Teie teenistuses on Torontos Grete, Gathy, Jytte ja Dick või Teie kodulinnas lähem P. Lawson Travel.

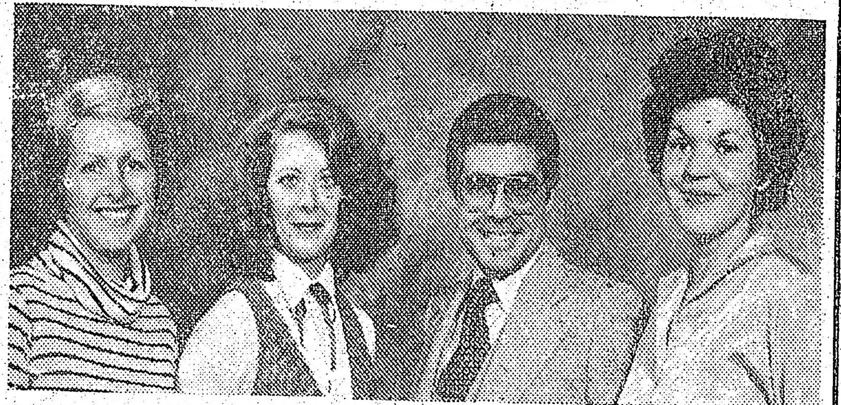

Grete Kristoffersen Cathy Miller Dick Gallegos Jytte Nicholson

P. LAWSON TRAVEL
the holidaymakers

2 Carlton St. Suite 1415 Toronto, Ont. M5B 1K2
Tel. (416) 862-8187

Pakid Balti riikidesse ja Venemaale

Meie saadame riide- ja jalanõupakke kuni 19¾ naela netto. Kõik on täielikult kindlustatud.

Suur valik kaupu meie äris.

Äri lahtioleku ajad: esmaspäevast—reedeni kl. 9 hom.—kl. 5. p.l. Laupäeval kl. 9 hom.—kl. 5 p.l. KESKNÄDALATEL SULETUD.

Pärast kella 5 p.l. kokkuleppel telefoni teel.

BALTIC EXPORTING CO.

482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario M6R 2N5 — Tel. 531-3098

60 aastat tagasi

JOHAN LAIDONER SAI ÜLEMJUHATAJAKS VABADUSSÕJAS

Eesti sõjavägede ülemjuhatajat Vabadussõjas, kindral Johan Laidoneri, võib õigusega pidada sõjaliseks geeniuseks, keda hakkasid hindama palju varem võõrad kui kodumaa. Teda võeti teatud reservatsioonidega ja kritiseeriti teravalt, eriti kindla korra nõudmise pärast, Maapäeva ja Asutava Kogu liikmete poolt. Selle tagajärjel ülemjuhataja esitas kolmel korral lahkumise palve ja lõpuks, kui Vabadussõda oli võidurikkalt lõpetatud ta pani protestiks maha ülemjuhataja ameti, kui Asutavas Kogus tema aadressil öeldud solvavaid ütelusi tagasi ei võetud ega vabandatud. Ometi olenes tema isikust suurel määral murrang Vabadussõjas. Maale sissetunginud vaenlane visati kaugele välja Eestimaa piiridest, vabasti Põhja-Lätimaa ja Võnnu lahingus saavutati totaalne võit teise ajaloolise vaenlase üle. Kõik see saavutati nimetamisväärselt väheste ohvritega, tänu ülemjuhataja ainulaadsele juhtimise oskusele ja kasutadaolevate jõudude meisterlikule rakendamisele.

Johan Laidoneri sünd, õppeaastad ja siirdumine Vilno Sõjakooli möödusid märgatamatult kodumaal. Ajaleht Sakalas nimetati esmakordselt tema nime, kui Laidoner lõpetas Vilno Sõjakooli parima õpilasena 1905. a. Peterburi eesti seltskonnas sai ta rohkem tuttavaks Vene Kõrgema Sõjakooli õpilasena ja eriti siis kui Laidoner selle kuld aurahaga lõpetas juhtimise alal. I Maailmasõja ajal teda vääristati mitme aumärgiga vahvuse eest ja teda edutati kiiresti käsundusohvitseri kohalt diviisi staabi ülemaks.

Kui puhkes revolutsioon Venemaal ja eesti sõjaväelasi hakati koondama kodumaale, siis Vene kindralstaabis kolonel Tugan-Baranovski tähendas Laidoneri kohta. „Tema on haruldane mees. Juba kindralstaabi akadeemias ta oli midagi erilist". Selle hinnangu alusel kutsuti tolleaegne kolonelleitnant Johan Laidoner formeeritava 1. Eesti Diviisi ülemaks.

Kommunistlik punaarmee oli juba vallutanud suure osa Eestist, kui 8. dets. kolonel Laidoner saabus Eestisse Soome kaudu. Tutvunenud olukorraga oli Laidoner sama päeva õhtul valmis sõitma vastu inglise laevastikule, mis ootas olukorra selgitamist Liibavi reidil. 12. dets. jõudis Laidoner õnnelikult tagasi Tallinna reidile koos inglise laevastikuga. Inglise laevastiku toomine Tallinna reidile oli tulevase ülemjuhataja esimeseks õnnestunud ettevõtteks, mis omas kaugeleulatuvaid tagajärvi Vabadussõja edaspidises käigus.

Laidoneri hinnati, kuid ülemjuhataja võimu andmist ühe isiku kätte kardeti. Eriti olid sellele vastu Maapäeva liikmed vasakpoolsetest parteidest. Alles siis, kui punaarmee oli Tallinnast 40 klm. kaugusel ja lõuna rinne oli kokkuvarisemise ohus, Maapäev ja Ajutine Valitsus nõustus 23. dets. kolonel Johan Laidoneri nimetamisega sõjavägede ülemjuhatajaks, kõigi temale ettenähtud õiguste ja kohustustega. Saadud eriõiguse alusel Laidoner kehtestas range korra eriti Tallinnas, korraldas ümber rindel võitlevate väeosade juhtimise ja sama päeva õhtul sõitis Viljandisse, et lõuna rindel korda luua ja seal taanduvaid väeosi vastupanuks organiseerida. Esimesel jõulupühal oli Laidoner tagasi Tallinnas ja saatis kolonel J. Sootsi Helsingisse, et Soomest lubatud abivägede saabumist kiirendada.

Kolonel J. Laidoneri nimetamine sõjavägede ülemjuhatajaks kuidagi rahustas rahvast. Tema lähemate kaastööliste mälestuste kohaselt Laidoneri isiku positiivne mõju andis end igal alal tunda, eriti ohvitserkonnas ja väeosade koosseisus. Tekkis usk võidusse ja saabus see mida nimetatakse murranguks Vabadussõjas. Punaarmee pealetung pidurdati ja varsti järgnes sellele ülemjuhataja poolt kavandatud üldine pealetung.

Ülemjuhataja J. Laidoner püüdis vältida kaitselahinguid kindlatel positsioonidel. Need paratamatult nõuavad palju ohvreid. Selle asemel ta viis sõjategevuse välja Eestimaa piiridest ja teostas seal aktiivset kaitset, meisterlikult manööverdades oma jõududega sisemistel operatsiooni liinidel. Silmapaistvad saavutused sellel alal olid Pihkva vallutamine, Põhja-Lätimaa vabastamine ja sõda landesveeri vastu.

Eesti rahvas mälestab kindral Laidoneri, kelle venelased deporteerisid, kui rahvuslikku kangelast ja rahvusvaheliselt tunnustatud riigimeest. Ajaloolased okupeeritud Eestis püüavad väita, et eesti kodanlusel ja kindral Laidoneril polnud usku oma võidusse ja rajasid kõik oma lootused välisele abile. Protsentuaalselt võttes oli välisabi Eestile palju vähem kui Eesti abi Põhja-Lätimaa vabastamiseks ja kahe Petrogradi operatsiooni toetamiseks, mida Vene Põhja-Lääne armee teostas. Venelased selle vastu on alati kasutanud teiste rahvaste tööd ja vaeva ning kutsuvad neid praegu ühinema, et oma revolutsiooni teostada maailmas.

August Nõmmik

USA delegaat võeti Taiwanis vaenulikult vastu

Taiwani pealinnas Taipeis võeti USA delegatsiooni, kes tuli sinna uut Taiwani mahajätmise poliitikat ellu viima vaenulikult vastu. Washington protesteeris selle vastu ja teatas, et ta peab Taiwani valitsust vastutavaks USA delegaatidele osaks saanud vaenulikkuse eest.

EUROPEAN SHEEPSKIN COATS . . . . . at WHOLESALE PRICES!
Ladies' — Men's
AS ILLUSTRATED

LADIES' Reg. $695 .... $475
MEN'S Reg. $575 .... $375

Also Leathers & Suedes
MEN'S Reg. $2?? $149
LADIES' Reg. $260 .... $159

GIMPEX LIMITED
448 KING ST. W. (at Spadina)
Mon.-Fri. 9-6 Sat. 9-4 362-0083

PONTIAC

PAUL JUTTUS
HOGAN PONTIAC BUICK LTD.
348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561

PONTIAC
BUICK
LEMANS
PHOENIX
FIREBIRD
SUNBIRD
CENTURY
ACADIAN
SKYHAWK

G.M.C. Veoautod
Pruugitud autod

MÕTTESÄHVATUSI

Trellid jäävad trellideks ka siis, kui need on ehitud ornamentidega.

★

Käi ajaga kaasas, aga ära unusta kuhu sa lähed!

★

Iga sõda on humaansuse nurisünnitus.

★

Bumerangi leiutajal polnud ilmselt vaenlasi.

★

Inimene on armastuse jääkprodukt.

★

Lilled lõhnavad hurmavalt ka vaenlase haual.

Kogunud NIHITS

Nihitsa veste

RAAMATUSÕBER

Ühel lõunasel tunnil, mil kavatsesin pärast hüvade roogade masshävitamist panna oma laisa kondi horisontaalasendisse, tõmbas sellest õilsast kavatsusest jämeda kriipsu läbi autopidurite musikaalne kriiksumine mu sauna ukse ees. Toppisin oma palja peakolu läbi luhvtakna välja ja keda ma nägin: vana kooli-, leeri-, liisu- ja sõjavenda, kelle nimi oli Ülo Tahi. Kutsusime teda koolis heatahtliku nöökamisega Üle Tahi. Mõnikord võis selle eest ka üle tahi saada, sest Ülo oli üsna helde käega poiss.

Nüüd oli Ülo Tahist saanud tänu segastele aegadele jõukas tulundustegelane: Oma ärid, villad, suvilad, autod ja kõik, muust juurdekuuluvast rääkimata. Ta vinnas parajasti oma kuuepuudase vatsa välja vägevast Mercedesest. Nähes mind aknal, ta küsis:

„Kas oled kodus?"

„Ei ole. Elan paguluses," vastasin sellele üleloogilisele küsimusele. „Kui kõlbab veel minusugusega törts töörahva juttu ajada, siis tule mu kunturisse."

Ta tuligi. Nelikümmend seitse trepiastet võtsid ta võhma välja nagu amatöörpoksijal pärast teist ringi.

„Kas asja oli ka?" küsisin kui olime „kunturis". „Tee suu ka tubakaseks," lükkasin talle oma tubakapaki, paberi ja välgumihkli ette.

„Ei pea lugu su pinutagusest," vastas Tahi põlglikult. Pani omale kuldmundstükiga paberossi keset laia silmnägu tossama.

„Keda sa seaks pead?" küsisin, sest ta ei pakkunud mulle paberossi nagu see suitsumeeste juures kombeks.

„See hea kraam võtab sinusugusel näljarotil kõhu lahti. Ma ei taha, et võtaksid omale teise elukoha avalikus ähklas," tuli selgitav seletus asja huvides.

„Oli sul asja ka või?" kordasin küsimuse.

„Sugupärast oli asja ka. Tulin su käest eesti raamatuid laenama."

„Viimaste informatsioonide kohaselt on raamatud vabamüügil," nöökasin. „Ma ei ole veel avanud laenuraamatukogu."

„Kuramuse kadekops!" pahandas Tahi. „Kas lugemine võtab raamatul tähed välja või?"

„Sul magavad kodus sead paberraha sees, aga ei jõua omale raamatut osta," tõgasin edasi.

„Kas su tee käib mu rahakotist läbi või?" ajas Ülo oma vatsa ähvardavalt ette. „Kas sul on ka aimu, mis kulud mul on. Auto maksab vähemalt 600 marka kuus, majateenija 2000, aastapilet jalgpallivõistlusele 800 aastas, tenniseklubi, ratsaklubi, jahipiirkond, värviteler, filmiaparaat, wildwest-vihud, illustriirted, bulvaarilehed, kaadenpaatid — kõik maksavad ränka raha. Ja puhkus Lõunamere saartel pole ka mingi sõit agulisse."

On vana tõde, et enamasti annab lollim järele. Lubasin talle raamatuid, ehkki tegin seda raske südamevaluga. Oli ju lõppude-lõpuks tegemist vana semuga, kelle juures oli ka häid jooni. Vähemalt eesti mehe edasipüüdlikkust ja visadust.

Ülo Tahi valis raamatud oma käega välja. Mõnele vajutas pöidlaga oma eksliibrise peale, sest ta oli enne ärasõitu söönud kanapraadi, mida võib teatavasti sooritada sõrmede kaasabil.

Kirjutasin talle nimekirja kõigi kirjastuste kohta, kust võib eesti raamatuid osta. Ülo kägardas mu kirjatöö ning heitis põlglikult paberikorvi.

„Head aega siis," ütles ta. „Sa rohkem kirjamees. Kirjuta neile onklitele, et nad paneksid eesti kirjanduses rohkem rõhku pornole ja seksile. Siis ehk ostan isegi mõne meie emakeelse kirjasõna toetamiseks."

Ülalnimetatud sündmus leidis aset kolm aastat ja neli kuud tagasi. Siis ühel mu elus just mitte kõige ilusamal päeval helistas ukse taga Ülo Tahi ümmardaja. Ulatas mulle plastkotis kolm raamatut. Need nägid välja just nagu oleksid sooritanud pika jalamatka läbi Aasia kontinendi. Sain selle patuteoga hakkama, et sokutasin kirjavara koos kotiga prügiõnusse.

„Härra Tahi laseb öelda, et neli raamatut on veel Kodise Voltsi käes lugeda," ütles teenija.

Kodise Volts elab Rootsi kuningriigis Lundi linnas. Rikas ja arrogantne härra, kes tõmmanud oma Cadillaciga triibud peale kogu Rest-Euroopale ning kasutanud mu sauna hotellikulude säästmiseks.

Ülo Tahi pole oma laia silmnägu enam näidanud. Kui tahad sõbrast lahti saada, siis laena talle raamat.

★ YOUNG'I FOTOÄRID
Vanemad kui 32 aastat

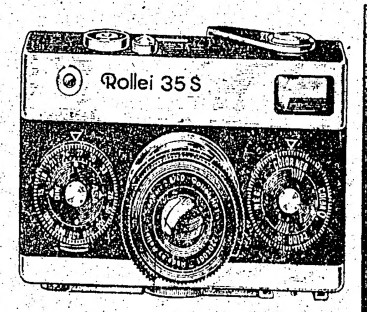

TORONTOS PARIM KOHT JÄRGMISE KAAMERA OSTMISEKS

Maailma parimad 35 mm kaamerad. Prozhektorid, Super 8 heliseaded, pimiku varustus, kaamerate parandus,

24 tunnine Benjamini fototeenindus.

Sissevahetus
Chargex
Master Charge
Esitage see kupong äris. Ostule lisandub tasuta kingitus.

S. A. LINHOLM Ltd. — REALTOR
Tel. 486-7752
Kinnisvara vahendaja Torontos kaasmaalastele teenistuses alates aastast 1954.
Tel. kodus 489-9932

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
Suite 600, 55 University Ave., Toronto, Ontario, M5J 2H7
Tel. 862-7115

Saadaval —

pagarisaadused ja delikatessid, soome kardemonisai, sepik ja rukkileib.

Maitsvad tordid ja muud kohapeal küpsetatud euroopamaitselised pagarisaadused.

Spetsiaal tordid ja sünnipäeva kringlid tellimise peale.

Euroopa delikatessid, konservid, juustud, suitsusingid, suitsuribid ja soolaheeringad. Suitsukalkunid tellimise peale.

HILLSIDE BAKERY
SOOME PAGAR.
2851 LAWRENCE AVE., E. (Brimley). — Tel. 261-2238